

Eivind Holskar Hansen

Spillerutvikleres syn på talentidentifisering og -utvikling

En kvalitativ undersøkelse om spillerutviklere i Norges Fotballforbund og deres meninger om hva som skal til for å bli toppspiller i fotball.

Bacheloroppgave i IDRSA 2900 Samfunns- og idrettsvitenskap
Veileder: Stig Arve Sæther

Mai 2020

Forord

Denne bacheloroppgaven er skrevet som en del av studieløpet for samfunns- og idrettsvitenskap ved NTNU i Trondheim. Studiets formål er å belyse spillerutviklere i fotball sine refleksjoner rundt begrepet talent, samt prosessene identifisering og utvikling. Temaet bunner i min svært store interesse for fotballen.

Jeg vil benytte anledningen til å rette en stor takk til Stig Arve Sæther for en profesjonell og lærerik veiledning igjennom hele semesteret. Til tross for hjemmekontor og stengt institutt har jeg fått fortløpende svar på spørsmål som kontinuerlig dukket opp. I tillegg har veiledningstimene vært interessante og til god hjelp.

Jeg ønsker også å takke alle informantene for deres hjelpsomhet og tid. Denne oppgaven hadde ikke vært mulig å gjennomføre uten deres spennende refleksjoner, tanker og erfaringer.

I denne perioden har det gått mye tid på dette prosjektet, så jeg vil til slutt takke samboer, medstudenter og familie for å ha vært gode støttespillere og for å ha gitt meg gode råd.

God lesning!

Eivind Holskar Hansen

19. Mai 2020

Sammendrag

Formålet med studien er å undersøke hvordan spillerutviklere ansatt i Norges Fotballforbund tenker om begrepet talent, identifisering og utvikling. I tillegg ønsker jeg å se om likheter/ulikheter kan forklares ut fra kretsene, eller om det er preget av individuelle erfaringer. Problemstillingen er som følger: *Hvordan ser spillerutviklere i Norges Fotballforbund på begrepet fotballtalent, og hva må fotballtalenter utvikle i ungdomsårene for å kunne ta steget til en eventuell profesjonell fotballkarriere.*

Fagfeltet består av de tre delene talentbegrepet, talentidentifisering og talentutvikling. Kapitlene tar for seg teori knyttet til blant annet det utvidede talentbegrepet, relativ aldersforskjell, fysiske/psykiske prediktorer og deliberate practice.

Metoden i oppgaven er av kvalitativt forskningsdesign, nærmere bestemt dybdeintervju. Totalt har jeg fire informanter, to fra hver krets, som ga meg grunnlaget for analysedelen. Intervjuene ble utført over videosamtale grunnet utbrudd av Covid-19.

Resultatene av studien viser blant annet at spillerutviklerne var opptatt av det utvidede talentbegrepet samt at de rangerte de psykologiske og mentale faktorene som viktigst i en talentidentifiseringsprosess. Rangeringen var derimot noe ulike, noe som kan indikere på at identifiseringen er preget av spillerutviklernes praktiske sans.

Nøkkelord: Ungdom, talent, identifisering, relativ alderseffekt, utvikling.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
1.2 Problemstilling.....	2
2. Fagfelt	3
2.1 Talentbegrepet.....	3
2.2 Talentidentifisering.....	5
2.3 Talentutvikling	7
3. Metode	9
3.1 Valg av metode	9
3.2 Valg av informanter.....	9
3.3 Intervju.....	10
3.4 Databehandling	11
3.5 Oppgavens etiske hensyn	11
3.6 Forskningens pålitelighet	12
4. Analyse	13
4.1 Talentbegrepet.....	13
4.2 Talentidentifisering.....	16
4.2.1 Spillerutvikleres rangering av egenskaper	16
4.2.2 Relativ alderseffekt	19
4.3 Talentutvikling	21
4.4 Oppsummerende analyse	23
5. Avslutning	26
5.1 Videre studier	26
6. Litteratur	27
Vedlegg	29
1. Informasjonsskriv	29
2. Intervjuguide.....	31
3. Transkribering	32

1. Innledning

På verdensbasis er det ifølge FIFA bare 0,04 prosent av alle fotballspillere som når et profesjonelt nivå (FIFA, 2007). Årsrapporten til Norges Idrettsforbund (NIF) fra 2018 viser det at det er totalt drøye 275 000 fotballspillere fra 0-19 år (Norges idrettsforbund, 2018, s. 77). Det betyr at bare litt over 100 av disse statistisk sett ender opp som toppspillere, og at det såkalte ”nåløyet” er ekstremt trangt. Hvem som blir de neste store stjernene har blitt en stor del av idrettsdebatten og i media: ”Hvordan blir noen barnetalenter superstjerner?” (Stranden, 2014), ”Stor kåring: Her er de ti største fotballtalentene i Norge” (Gill, 2019) og ”16-åring forbløffer” (Hugsted, 2019). Vi liker å snakke om dem, og vi liker å følge med på dem. Allikevel er det stor uenighet om hva et talent er, og hvordan de best kan utvikles for å nå sitt øverste potensiale.

Elitenivå kommer ikke uten trening og utøverne er derimot avhengig av å øve mye og lenge, også i fotball. Hvordan dette bør gjøres er en nåværende debatt og handler ofte om tidlig-/sen spesialisering og lekorientert-/spesifikk trening. Toppidrettsutøvere er som alle andre individer forskjellige, og det er mange ulike historier om hvordan eliteutøvere har nådd sitt nivå. Det er derimot interessant å undersøke hvordan spillerutviklere mener at flest mulig kan bli best. Williams & Reilly (2000) ville i sin studie undersøke hvorvidt fysiske og psykiske faktorer kunne skille mellom vellykkede- og mindre vellykkede spillere. Forskningen viser at de beste spillerne er mer fysisk moden enn de andre, og at trenere har en tendens til å favorisere utøvere som er født tidligere på året. De peker på at over 50 prosent av alle deltakerne på ”The English Football Association’s National School” var født i første kvartal av året. Videre påpeker Williams & Reilly at å predikere fremtidens toppidrettsutøvere ut i fra antropometriske målinger kan være urealistisk i yngre grupper da du bare finner fysiske modne utøvere, og at sent utviklede utøvere kan kompensere med andre egenskaper som for eksempel smidighet. Ved å undersøke de psykologiske faktorene fant de ut at til tross for at trenere og speidere kan argumentere for at vellykkede- og ikke fullt så vellykkede spillere kan sorteres etter psykologiske faktorer, er det ennå ikke spesifikk personlighetskarakteristikk, eller en psykologisk profil, som er predikerende for fotball. Allikevel viser forskning at mer vellykkede fotballspillere har høyere grad av refleksjon og innsats enn mindre vellykkede spillere (Toering, Jordet, & Elferink-Gemser, 2009). Et annet studie (Bie, 2016) peker på hvordan trenere i ungdomsfotballen ser på talentidentifisering. Der peker han på blant annet treningstalent, hurtighet og takle med og motgang, men finner ut at de tre viktigste egenskapene for deltakerne var evnen til å lære, vinnermentalitet og håndtering av hurtighet. Han peker også på at til tross for at forskning viser bekymring rundt fysisk modning til spillere og talentidentifisering, var det bare én deltaker som

uttrykte bekymring rundt tidlig identifisering. Til slutt konkluderer han med at en selvoppfyllende profeti kan eksistere blant trenere, og at det kan gi konsekvenser for hvem som blir prioritert og ikke.

1.2 Problemstilling

I denne oppgaven ønsker jeg å undersøke hvordan spillerutviklere fra to kretser i Norges Fotballforbund (NFF) tenker om spillerutvikling i fotball og mer spesifikt temaene; talentbegrepet, talentidentifisering og talentutvikling. Poenget med å velge trenere fra ulike fotballkretser er å se på likheter og forskjeller som kan forklares ut fra kretsene og deres omegn, eller om forskjellene kan forklares ut fra trenernes ulike erfaring eller ståsted som spillerutviklere.

Problemstillingen er som følger:

Hvordan ser spillerutviklere i Norges Fotballforbund på begrepet fotballtalent, og hva må fotballtalenter utvikle i ungdomsårene for å kunne ta steget til en eventuell profesjonell fotballkarriere.

2. Fagfelt

I dette kapittelet skal jeg presentere tidligere forskning som er relevant for oppgaven. Fagfeltet er tredelt og tar for seg hvert sitt hovedtema, nemlig talentbegrepet, talentidentifisering og talentutvikling.

2.1 Talentbegrepet

Begrepet talent er noe vi alle er kjent med. Det brukes hyppig i flere kontekster og vi hører ofte om musikk-, kunst-, matte-, sjakk-, fotballtalent osv. Men hva er egentlig et "talent"?

For å få en forståelse av begrepet har blant annet *Webster English Dictionary* definert talent som "en medfødt eller spesiell egenhet" (Farrow, Baker, & MacMahon, 2013, s. 31), og boken *The New Penguin Thesaurus* beskriver talent som "en gave, begavelse, teft, evne, følelse, dyktighet, geni, egenhet, kapasitet, dyktighet og/eller styrke" (Farrow, Baker, & MacMahon, 2013, s. 31). I de fleste idretter, blir atleter ansett som talent om de presterer bedre enn de fleste andre jevnaldrende under trening eller kamp og har potensiale til å nå toppnivået. Dette var det François Gagné i 2004, ledende forsker på talent og begavelse, understrekte i sin definisjon:

Outstanding mastery of systematically developed abilities (or skills) and knowledge in at least one field of human activity to a degree that places an individual among the top 10 percent of age peers who are or have been active in that field or fields ((Farrow, Baker, & MacMahon, 2013, s. 31).

Av definisjonene over leser vi at talent handler om medfødte og/eller tillærte egenskaper. Howe og kolleger (1998) påpeker at det er rikelig med bevis på at barn og ungdom skiller seg fra hverandre med lettheten de oppnår mestring. Selv i en familie kan det være store forskjeller som for eksempel at et barn kan ha større vanskeligheter med å lære seg et instrument enn yngre søsken (Howe, Davidson, & Sloboda, 1998). Dette tyder på at det er noen medfødte egenskaper som gjør at enkelte utøvere oppnår høyere kompetanse enn andre. Stor høyde og god spenst gir en selvforklarende fordel i basketball, og utholdenhetsutøvere viser seg å ha høyere aerobic evner, større hjerte og flere kapillarer som forsyner blod til musklene (Ericsson, Tesch-Roemer, & Krampe, 1993). Dette er en mer statisk forståelse av talentbegrepet, og det Ommundsen kaller det *snevre talentbegrepet*. Nemlig at et talent er en nedarvet egenskap, at det er mindre påvirkelig og at det gir mulighet til å finne fremtidige utøvere i tidlig alder (Sæther, 2015).

Videre forklarer Ericsson og kolleger (1993) at det tidligere var vanlig å tro at 90 prosent av muskelfibertypen og aerobic utholdenhet var bestemt av arvelighet. Noen forskere har derfor

begrunnet at også grunnleggende generelle kjennetegn ved nervesystemet, som hastighet på nevralt overføring og hukommelseskapasitet, har en genetisk opprinnelse og at det ikke kan forbedres igjennom trening og praksis. I Ericssons studie vises det til at det derimot ble funnet stor og betydelig effekt av trening på perseptuelle og kognitive egenskaper. Studiet oppsummerer med at selv om høyde og andre anatomiske egenskaper på toppidrettsutøvere kan avvike fra resten av befolkningen er det overraskende lav sammenheng mellom nedarvede egenskaper og prediktering av fremtidig talent. Han oppsummerte følgende;

“In summary, the search for stable heritable characteristics that could predict or at least account for the superior performance of eminent individuals has been surprisingly unsuccessful. The best evidence for the effect of heritable characteristics comes from several types of sports, for which anatomical characteristics such as height systematically differ for elite performers compared with the average population” (Ericsson, Tesch-Roemer, & Krampe, 1993, s. 365).

I forhold til dette introduserer Ommundsen også *det utvidede talentbegrepet*. Dette er en mer dynamisk og mindre forutsigbar måte å se på talent på. Det betyr at for å nå ekspertise, må du evne å nå ditt potensiale, og at det er det som er talentet (Sæther, 2015).

Siden dette er mindre forutsigbart, og det er mer fokus på langsiktig utvikling, vil det være mindre sjans å forutsi et talent desto tidligere de plukkes. Det vil si at spillerne som identifiseres tidlig, har en tendens til å være født tidligere på året, samt være mer fysisk moden (mer om dette i 2.2). Det mer langsiktige utviklingsfokuset gir alle og enhver mulighet til å utvikle sitt potensial gjennom motivasjon og vilje. Samtidig øker dette troen på at innsats fremmer prestasjon, og kan gjøre at utøverne får høyere trivsel, mer fair play, tålmodighet, bedre forutsetninger for å møte motgang, samtidig som man kan hindre overtrening og self-handicapping (Mehus, 2016).

Forskning (Sæther, 2015; Ericsson, Tesch-Roemer, & Krampe, 1993) viser altså at det i svært liten grad er klart å dokumentere fremtidige ferdigheter, på grunn av ulik modning og utviklingshastighet blant utøverene. I tillegg legger Sæther (2015) til at teknikk, fysiske egenskaper, interesse, motivasjon, treningsinnsats, mentale ferdigheter/læringsstrategier og muligheter i miljøet er avgjørende faktorer for å oppnå dette potensialet. Dette viser en ekstrem kompleksitet rundt temaet, og hvor avansert talentidentifisering kan være.

2.2 Talentidentifisering

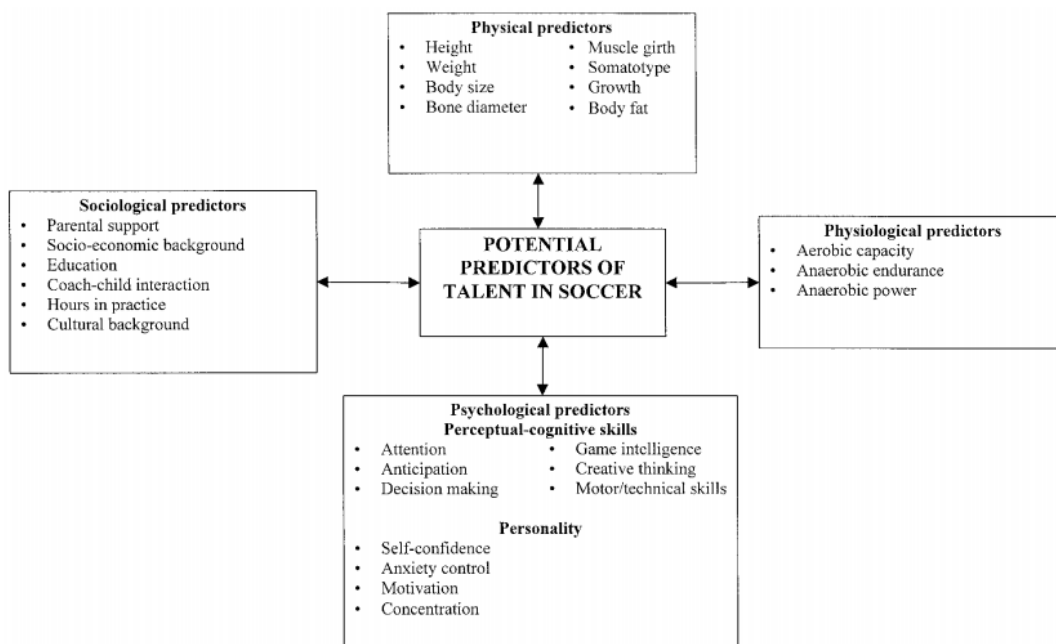
Talentidentifisering i sin reneste form handler om prosessen av å gjenkjenne utøvere som har potensiale til å nå toppnivå i sin idrett (Williams & Reilly, 2000). Bie (2016) påpeker at i det i profesjonell fotball er en utbredt bekymring angående talentidentifiseringen grunnet de selvforklarende fordelene ved å rekruttere de dyktigste spillerne, før andre klubber gjør det. I tillegg øker presset for klubbene da Union of European Football Associations (UEFA) innførte kvoten av "homegrown player" i en klubb (UEFA, 2019). Dette gjør at identifiseringsprosessen begynner for mange allerede i elleve-års alderen (Williams & Reilly, 2000).

Fotballidretten bruker i likhet med skolesystemet en kategorisering basert på kronologisk alder. En slik ordning er laget for å gi flest mulig passende deltakelse og like muligheter på trening (Hirose, 2009). Fédération Internationale de Football Association (FIFA) har laget regelen om at 1. Januar skal det være skillet mellom alderskullene, men denne regelen er for simpel da den ikke tar hensyn til barn og unges biologiske alder. I tillegg til at den eldste i gruppen er nesten ett år eldre enn den yngste, er det stor forskjell på utøvernes høyde og vekt, samt kroppens fysiske utvikling. Dette fører oss til begrepet RAE- relative age effect (Hirose, 2009). Det er veldokumentert forskning på at det er en stor skjevhet av valgte spiller på hvilke kvartal de er født i (Bie, 2016; Williams & reilly, 2000). Dette forklarer Hirose (2009) med at disse spillerne har en fordel med å være høyere og ha større kroppsmasse. Bie (2016) peker på at utøvere født tidligere på året får flere fordeler, opplever mer mestring og får større motivasjon, og at mindre modne spillere kan bli oversett og droppe ut.

Topptrenere og speidere har altså et stort ansvar for å finne "riktige" talenter for å ikke tape økonomiske ressurser, tid og prestisje (Christensen, 2009). Christensen påpeker også at fotball er en flerdimensjonal idrett og at utøvere med "riktige" og "gale" egenskaper blir identifisert fra mange forskjellige perspektiver. Derfor mener hun at identifisering ikke er en objektiv og rasjonell prosess men heller en mer subjektiv forståelse og trenerens praktiske sans (practical sense). Derfor blir en såkalt universell handleliste byttet ut med trenerens individuelle preferanser. Dette definerer Bourdieu som "et system av preferanser, prinsipper av smak, kognitive strukturer og handlinger som fremmer respons" (Bourdieu, 1998, s. 25). Dette stemmer overens med at de fleste trenere mener at de "kan se et talent", men har større vansker med å summere kriteriene de brukte og vurderte (Williams & Reilly, 2000).

Williams og Reilly (2000) har i sin konklusjon kommet frem til potensielle prediktorer av et talent i fotball (se figur 1). Denne er firedelt, og består av fysiske, fysiologiske, psykiske og sosiale prediktorer. Forskning viser at trenere anser mentale og psykologiske faktorer som de

viktigste (Jenssen, 2011). Dette støttes opp av Miller, Cronin & Baker (2015) som også fant at psykologiske og personlighetsfaktorer som veldig viktig. Disse egenskapene blir beskrevet som delvis statisk som vil si at det er mulig å gjøre noe med, men at det er vanskeligere enn å endre for eksempel de fysiske, tekniske og taktiske egenskapene (Miller, Cronin, & Baker, 2015).

Figur 1: Potensielle prediktorer for hva et talent er (Williams & Reilly, 2000)

Toering, Jordet og Elferink-Gemser (2009) gjorde en undersøkelse på om selvregulering hadde en påvirkning på prestasjon for unge utøvere i fotball. Selvregulering blir beskrevet som "en proaktiv prosess som studenter bruker for å tilegne seg saklig dyktighet, for eksempel sette seg mål, velge og distribuere strategier, og å overvåke sin egen utvikling" (Zimmerman, 2008, ss. 166-167).

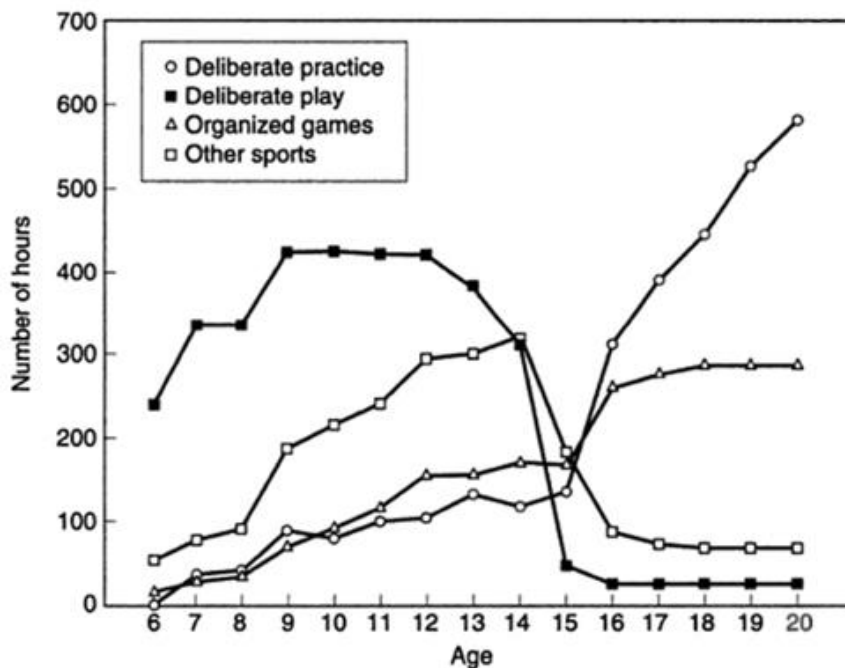
Toering og kolleger (2009) undersøkte om selvregulering, som aspekter av planlegging, selvkontroll, evaluering, refleksjon, innsats og følelse av mestringsevne hadde en sammenheng med prestasjonsnivå. Resultatene viste at aspektene refleksjon og innsats korrelerte med prestasjonsnivå. Det vil si at et høyere nivå av disse aspektene, indikerte en større sjanse for at de tilhørte elitegruppen. Faktisk så skåret nesten halvparten av eliteutøverne høyt på refleksjon og innsats, mens bare en femtedel av ikke-elitespillere gjorde det (Toering, Jordet, & Elferink-Gemser, 2009). Dette viser at elitespillere er mer engasjert i å utvikle egne ferdigheter, og viser større innsats enn ikke- elitespillere. Dette kan tyde på at elitespillere prøver hardere, og har større mulighet for å takle motgang, enn resten av gruppen. Forskningen viser altså at selvregulerende

prosesser kan være viktig for å oppnå toppnivå i fotball, og bør derfor spille en stor rolle i talentidentifiseringsprosessen.

2.3 Talentutvikling

Talentutvikling handler om prosessen etter talentidentifisering, nemlig alt som skal gjøre utøverne til enda bedre fotballspillere og for å utvikle potensialet sitt mest mulig. Dette er langvarig prosess, og krever utrolig tålmodighet. En tommelfingerregel er at det kreves ti år, eller 10 000 timers trening for å nå toppnivå i sin idrett (Farrow, Baker, & MacMahon, 2013). Dette kommer fra psykologen Ander Ericsson, som etter tiår med forskning på ulike typer trening introduserte både *deliberate practice* og ”the 10-year rule of necessary preparation”. Dette har blitt brukt i alt ifra løping til tennis til matte og til musikk. *Deliberate practice* er trening som består av velbegrunnede øvelser med en passende vanskelighetsgrad for en individuell utøver, informativ tilbakemelding, og muligheter for repetisjon og å korrigere feil underveis (Farrow, Baker, & MacMahon, 2013). I praksis er dette en treningsform som skal være meget seriøs, spesifikk og gjentakende og derfor ikke ansett som den gøyeste treningsformen. Ta for eksempel fotball, ved å terpe og perfektionere skyteteknikk, kan det anses som *deliberate practice*. Det krever mental og fysisk innsats, det er ingen umiddelbar belønning, og det gir mest sannsynlig lite glede da det tar lang tid å oppnå mestring. Og når ferdigheten er innlært, må utøveren gå videre til neste øvelse som krever like mye innsats for å kalle det *deliberate practice*.

Farrow og kolleger (2013) påpeker at teorien er under stor kritikk da utøverne rett og slett ikke har det gøy. Som en respons på dette har idrettsforsker Jean Coté og hans kolleger kommet opp med en annen utviklingsform, nemlig *deliberate play*. Dette er ustrukturert, lekorientert aktivitet utført i fravær av tilsyn og korrigerende tilbakemeldinger (Farrow, Baker, & MacMahon, 2013, s. 18). Dette er alt ifra spill på løkken, lek i friminuttet, etter trening osv. Denne alternative strategien er designet for å passe utøvere som er i en tidlig fase av utviklingen for å sørge for at utøvere får nok motivasjon og ikke går lei, samtidig som utøverne får trent og utviklet seg. Coté mener derfor at det må være en balanse mellom *deliberate play* og *deliberate practice*. Coté gjorde i 2003 sammen med Baker og Abernethy en forskning på profesjonelle ishockeyspillere. Dette gitt ut på at de undersøkte mengde *deliberate play* og *-practice* profesjonelle hockeyspillere i 20-årene hadde hatt opp igjennom oppveksten (se figur 2).

Figur 2: Timer pr år brukt på deliberate practice, play, organiserte kamper og andre idretter. (Coté, Baker, & Abernethy, 2003, s. 102)

Resultatet viser at de mest vellykkede utøverne hadde en betydelig høy andel deliberate play frem til de var rundt 12-13 år. Dette kaller Coté for *sampling years* (6-12 år). På denne tiden hadde utøverne bare en fjerdedel av timene som deliberate practice. Deretter, når utøverne ble tenåringer, og trer inn i *specializing years* sank antall timer deliberate play betydelig og deliberate practice ble en erstatting. På samme tid falt involvering i andre idretter også betydelig, mens andelen organiserte kamper ble høyere. Coté og kolleger forklarer at en leksfylt tilnærming i ung alder kan forklare den tidlige ferdighetsutviklingen og den eksepsjonelle motivasjonen av profesjonelle utøvere fordi at det vises at det fører til senere læring og involvering i deliberate practice.

Forskning viser også at tidlig spesialisering og tydelig strukturert trening der kontrollen er utenfor utøveren selv (for eksempel hos foreldre eller trenere) reduserer motivasjon og kan føre til mer frafall og burnout (fysisk eller psykisk utmattelse) blant unge utøvere (Gould, Tuffey, Udry, & Loehr, 1996).

3. Metode

I dette kapittelet skal jeg legge frem hvilken metode jeg brukte, hvordan jeg valgte informanter, bearbeiding av data samt diskutere rundt kvalitetsvurderinger som styrker/svekker oppgaven.

3.1 Valg av metode

Grunnet forskningens tematikk er jeg avhengig av informantenes subjektive erfaringer og meninger, og valgte derfor å benytte meg av en kvalitativ forskningsmetode i form av dybdeintervju.

Ved å velge en kvalitativ metode får informantene også mulighet til å identifisere og belyse temaer og forhold som ikke var skrevet som spørsmål eller svaralternativ ved å bruke såkalte åpne spørsmål (Tjora, 2017). Formålet med dybdeintervju er å skape en situasjon for en relativ fri samtale som kretser rundt valgte spesifikke tema som forsker har bestemt på forhånd (Tjora, 2017). Og siden formålet med oppgaven nettopp er å undersøke informantenes refleksjon angående noen spesifikke tema, er det ikke tvil om at kvalitativ metode den mest formålsnyttige metoden.

3.2 Valg av informanter

Hovedregelen for utvalg i kvalitative intervjuer er at informanten kan uttale seg på en reflektert måte om den valgte tematikken (Tjora, 2017). Som problemstillingen påpeker, er formålet med oppgaven å undersøke spillerutvikleres refleksjoner, erfaringer og meninger. En spillerutvikler i en fotballkrets har ansvar for frivillige ekstratiltak utfør lagstrening i både topp- og breddeklubb, som for eksempel sone- og kretslag, lørdagstrening, ekstratrening osv., i tillegg til å følge opp spillerutviklerprosessen på tvers av aldersgrupper i ungdomsalder. Norges Fotballforbund (NFF) har monopol på norsk organisert fotballaktivitet, og har derfor ansvaret for både bredde- og toppfotball samt aldersbestemte landslag for spillere som ønsker dette. Jeg var derfor ute etter å intervjuer spillerutviklere som er ansatt i NFF grunnet deres sentrale posisjon i ungdomsfotballen. I tillegg ønsket jeg å undersøke eventuelle forskjeller mellom kretsene, og intervjuet derfor representanter for to ulike kretser. Begge kretsene har to ansatte innenfor stillingen, så mitt ideelle og faktiske utvalg var fire informanter, der to representerte hver sin fotballkrets. Informantene er i analysene betegnet som henholdsvis: A1 og A2 i krets 1, og B1 og B2 i krets 2. Ettersom at informantene er tildelt stillingen, er det ulikheter på hvor lenge de har hatt jobben. Dette varierte fra ett til tjue år, og vil ha påvirkning på refleksjonene og kan svekke sammenligningsgrunnlaget krets imellom.

3.3 Intervju

Tjora (2017) påpeker at for å lykkes mest mulig med intervjuet, er man avhengig av å skape en trygg og avslappet atmosfære. Dette ved å for eksempel lage en god og uformell stemning som tillater digresjoner, høyt tenkning og ved å gjennomføre intervjuet på steder informanten kan føle seg trygg.

Grunnet Covid-19 pandemien har datainnsamlingsprosessen blitt betydelig begrenset av sosiale restriksjoner som hjemmekontor og avlyste møter. Jeg var derfor avhengig av å samle inn data på andre måter enn å møtes ansikt til ansikt. For å bevare en så lik sosial situasjon som mulig, brukte jeg videosamtaler for å gjennomføre intervjuene. Dette gir både fordeler og ulemper. Fordelene er at informantene selv i stor grad får velge hvor de ønsker å svare på intervjuet, og at jeg til tross for situasjonen får sett vedkommende igjennom hele samtalen. Ulempene ved en slik ordning er at den sosiale situasjonen er mindre formbar og kan oppleves som svært kunstig. Jeg fikk ikke anledning til å håndhilse, servere kaffe og kjeks eller småprate før intervjuet. Lengden på intervjuet var beregnet til å vare i ca. 45-50 minutter, men den faktiske lengden ble på 30-35 minutter. Jeg tror at når samtalen måtte foregå over video, ble også lengden på intervjuet påvirket av dette. Tjora (2017) mener at slike situasjoner er med på å påvirke svarene til informanten, og at dette derfor er med på å svekke datamaterialet. Jeg føler derimot at jeg klarte å lage en uformell stemning, og at det det ble en naturlig situasjon til tross for omstendighetene. For å være sikker på at jeg får med meg alt som ble sakt, brukte jeg lydopptak under intervjuene. På denne måten fikk jeg også fokusert på å lede samtalen, og rette oppmerksomheten til informantene. I informasjonsskrivet (vedlegg 1) opplyser jeg om bruk av dette og hvordan jeg skal behandle lydopptaket etterpå, og at det skal slettes etter bruk.

Det var i min intervjuguide en tydelig struktur, og jeg var nøye med å følge denne punktlig i igjennom hele intervjuet. Dette gir den fordel at informantene får de samme spørsmålene og at det gir et bedre sammenligningsgrunnlag. I tillegg ble det brukt oppfølgingsspørsmål om det var noe jeg syntes var utydelig, eller ville ha mer utdyping rundt. Det ble også utført et testintervju med min samboer før jeg sa meg helt fornøyd med intervjuguiden. Dette for å sjekke om det var flyt i spørsmålene og om de var forståelige. På denne måten fikk jeg øvd meg på intervjuerrollen og håndtering av lydopptaker, samtidig som jeg fikk råd om å legge til litt flere kunstpauser for å lokke frem mer informasjon fra informantene.

Intervjuene mine er delt opp i tre ulike temaer: oppvarmingsspørsmål, refleksjonsspørsmål og avrundingspørsmål. Førstnevnte består av enkle og konkrete spørsmål som om det var greit at jeg tok taleopptak av intervjuet, alder, hvor lenge de har hatt stillingen, og hvilke arbeidsoppgaver informantene har.

Videre delte jeg refleksjonsdelen inn i tre temaer; talentbegrepet, talentidentifisering og talentutvikling. Dette er de større spørsmålene som krever en del refleksjon av informantene (Tjora, 2017). Temaene hadde en systematisk struktur, som var oversiktlig å følge, og var formulert som: hva, hvordan og når. Dette for at informantene ikke bare skal si seg enig eller uenig, men at de skal redegjøre for sine tanker. Jeg måtte som sakt følge opp med oppfølgings-spørsmål og omformuleringer for å få nødvendig informasjon. Oppfølgings-spørsmålene var i stor grad gjennomtenkt på forhånd, som for eksempel: *”Hvorfor ikke før eller etter?”* (se vedlegg 2).

Til slutt handler det om å normalisere situasjonen, og få oppmerksomheten bort fra refleksjonsnivået fra tidligere spørsmål (Tjora, 2017). Her fortalte jeg om veien videre i prosjektet, og at de til enhver tid kan trekke seg, uten å oppgi grunn. Jeg spurte også om de ville ha et eksemplar av oppgaven, og takket informantene for deltakelsen. Samtlige av informantene fortalte at det bare var å ta kontakt om det var noe mer jeg trengte, noe som kan tyde på en god avslutningsstemning (Tjora, 2017).

3.4 Databehandling

For å få en oversikt over mengden data i intervjuene, og for å ikke miste noe viktig informasjon, har jeg transkribert alle intervjuene i sin helhet (vedlegg 3). Der informantene har brukt en lengre tenkepause, eller startet en setning de ikke har fullført har jeg brukt tegnsettingen *”(...)”*. Dette kan indikere usikkerhet og vansker med å ordlegge seg som kan ha betydning i analysen.

Transkriberingen har jeg også valgt å *”oversette”* til bokmål. Det er en av flere utfordringer av å føre muntlig tale over til tekst. Dialektord, sleng og tonefall kan få en annen betydning enn de var ment som. Fordelen er at jeg var selv med på intervjuene, og kan huske hvordan setninger ble sagt.

3.5 Oppgavens etiske hensyn

Studiet er bygget på refleksjonen til informantene. Det er derfor svært viktig å bevare anonymiteten igjennom hele prosessen. Men for å styrke refleksjonene har jeg vært tydelig på at det gjelder spillerutviklere på krets nivå. Nærmere informasjon av informantene er bevart og anonymisert. Dette har jeg gjort ved å eksempelvis kode hvor lenge de har jobbet i stillingen, samt fjernet lokale navn/klubbnavn/spillere som kan indikere hvem informantene er.

I samfunnsforskningen er det svært viktig at informantene ikke kommer til skade (Tjora, 2017). Det er ingen fysiske oppgaver eller eksperimenter som kan utsette informantene for risiko i denne undersøkelsen, men refleksjon kan lage ubehag i form av følsomme temaer. Selv om

intervjuguiden ikke inneholder slike temaer er det viktig å være bevisst på dette, igjennom hele prosessen.

3.6 Forskningens pålitelighet

Tjora (2017) påpeker at en forsker alltid vil ha et engasjement ovenfor temaet som forskes på, og at forsker derfor aldri vil kunne klare å være helt objektiv i analysen. Her spiller forkunnskaper, tidligere erfaringer og personlige holdninger inn, og det er ingen unntak i denne oppgaven.

Ettersom at jeg har tatt en forskers synspunkt på temaet, risikerer jeg at jeg analyserer datamaterialet noe annerledes enn hva for eksempel en trener ville gjort. Jeg har derfor valgt å legge ved alle intervjuene (vedlegg.3) slik at leser får muligheten til å se hvor utdragene er hentet fra, og på denne måten kan forstå analysen bedre. Det er også svært mye datamateriale som ikke er brukt i analysen. Jeg får derfor vist hva jeg har brukt, og hva jeg har utelatt.

Det var heller ingen personlig kjennskap mellom meg og informantene før jeg gjennomførte intervjuene. Dette gjør at det ikke er en risiko for at jeg favoriserer enkelte, og at svarene mest sannsynlig ville vært de samme om det var noen andre ukjente som stilte dem.

4. Analyse

I dette kapittelet skal jeg fremlegge analyse av datamaterialet. Sitat og utsagn fra informantene skal illustrere mine funn og diskuteres opp mot fagfeltet.

4.1 Talentbegrepet

Da informantene skulle svare på spørsmålet om hva de mener et talent i fotball er, trengte samtlige en liten tenkepause. Både B2 og A2 forklarer at selve begrepet ikke begeistrer dem.

B1: "Heh ja si det... hva er et talent? Vanskelig å si. Jeg syntes et talent.. jeg liker ikke det begrepet for å si det sånn."

A2: "Jeg liker ikke ordet talent, så har jeg sakt det."

Fellesnevneren til alle informantene derimot er at de fremlegger treningsmengde som en betydelig del av talentbegrepet.

A1: "(...) Også må du gjøre noe med det, selvfølgelig sånn at må trene (..), trening vil jo alltid slå talent, holdning og innsats til syvende og sist hvis man jobber hardt nok."

B2: "(...) Men for meg en spiller som skal komme langt og oppnå langt og er avhengig av å trene mye. Voldsomt fra du er bitte liten tenkte jeg å si med løkkefotball og selvfølgelig også organisert."

Informantene peker altså på det *utvidede talentbegrepet* til Ommundsen (Sæther, 2015). Det vil si at et talent er noe mer formbart og mindre forutsigbart. Det betyr at det krever en betydelig mengde innsats og motivasjon, og at dette er svært viktig for å nå langt. Informantene forklarer dette med:

A2: "det er de som til slutt spiller mest fotball som blir best. Som har lyst til å lære, som har lyst til å prøve ut nye ting. Det er ofte de som blir best. De som tåler å tape en fotballkamp i oppveksten"

B2: "så et talent greier å stå i det over tid, som greier å stå i motgang, for alle vil oppnå motgang. Så er det så mange som snakker om at du er god på innside pasninger og talent fordi du er der og alt sånt, men for meg er det litt mer at du greier å holde det over tid, stå i motgang, greie å jobbe selv om du er i motgang. For skal du komme langt tror jeg da så vil alle oppleve motgangsperioder."

A1 forklarer talentbegrepet noe annerledes og forklarer et naturlig talent parallelt ved et treningstalent. Informanten mener at et talent er en kobling mellom disse, altså at medfødte egenskaper spiller inn i et mer komplekst fenomen.

A1: ” . Altså vi har jo lett for å skille mellom treningstalent og naturlig talent og fotball er jo ganske sammensatt idrett sant. Det består både av fysiske faktorer og teknikk, eller handlinger da, og i tillegg til den taktiske biten og den mentale biten så det er jo veldig veldig sammensatt, så for at det skal være et talent så tror jeg det må være en bra funksjon av alle disse tingene her”.

Tre av talentutviklerne ser altså på et talent som et rent treningstalent, der innsats, motivasjon og tålmodighet er de avgjørende faktorene som skiller et talent fra resten av gruppen. Ingen av informantene derimot forklarte talentbegrepet med samme definisjon. Dette kan tyde på at talentbegrepet ikke er forankret i en universell enighet, men at hver enkelt spillerutvikler har en individuell forståelse av begrepet. Selv om A1 også medregnet det naturlige talentet, altså det medfødte, var samtlige av informantene enige i at et talent ikke er en ”begavelse eller medfødt egenhet” men noe som over tid må arbeides med. Dette gir grunnlag for faktorene Mehus (2016) mener forsterker trivsel, tålmodighet og forutsetninger for å takle motgang, samt mindre self-handicapping, burnout og overtrening.

En manglende universell forståelse av begrepet, gjør det interessant å undersøke hvorvidt informantene syntes at det er viktig at andre spillerutviklere/trenere har samme syn på talent som dem. Her viser det seg at samtlige av informantene mener at det bør være en del retningslinjer som er klare. B1 mener at desto flere som er enige desto lettere blir arbeidet både for trenere og utøvere.

B1: ”... Men det er klart at jo flere som har samme oppfatning, jo lettere er det både å jobbe og ikke minst tror jeg det er bra for unge spillere det det er flere som har fokus på å jobbe med de bitene som jeg sier nå. For meg er det ikke interessant å diskutere talentbegrepet uten da å nevne de tekniske ferdighetene, fysiske ferdighetene-, de holdningene og mentalitet, og tålmodighet mener jeg da er desidert viktigst. Og da er det en fordel jo flere som er opptatt av det.”

Resten av informantene mener derimot at det er sunt at alle ikke er helt enige da det gir muligheter for diskusjon som kan få frem ulike synspunkt som igjen fremmer utvikling og læring.

A1: ”Heh, om det er viktig? Det er jo sunt at ikke alle er enige. Det tror jeg er utviklende og utfordrende for alle. Men innenfor en viss grense så tror jeg det er viktig at folk ser at dette tar tid og at det er vanskelig å gjøre.”

A2: ”Det viktigste for meg er at vi kan diskutere ting og at vi er åpen for å se det fra ulike sider. Det finnes ikke én vei til å bli en god fotballspiller, men vi bør ha en ganske god enighet om hvordan vi skal behandle våre fotballspillere. Men vi kan gjerne ha ulike meninger om hva et talent er.”

B2: ”Nei, vi må ha noen retningslinjer, ... jeg syntes det er viktig at alle er enige om at det er lurt å trene mye, spesielt før man begynner å komme i vekstfasen. Det er lurt å gjøre de nysgjerrig. Det er noen grense. Men vi skal ikke være like trenere ute på feltet. For det er

også en fin utvikling for spillere å oppdage forskjellige trenere. Så på feltet trenger vi ikke å være lik, men vi må ha noen klare røde tråer. Det er viktig syntes jeg.”

Utdragene fra informantene tyder på at informantene er klar over at ulike trenere har ulike syn, men at A1, A2, og B2 mener at en sunn kommunikasjon og klare røde tråder kan gjøre dette til en fordel, istedenfor at det blir en begrensende og ødeleggende faktor i arbeidet. B2 påpeker også at når trenere er ute på feltet, kan flere ulikheter seg imellom dekke spillere som har ulike behov, og at dette kan i større grad bli en utviklingsfremmende faktor.

Videre er det interessant å se på når informantene mener at spillere er gammel nok til at de kan bli observert som et talent. Dette ville jeg spørre om da unge utøvere kan vise en soleklar forskjell på prestasjonsnivå uavhengig av antall timer trening. A2, som var den eneste informanten som sa en konkret alder uttalte seg slik:

A2: ” Du ser det veldig tidlig på hvem som syntes fotball er gøy. Men derifra å se hvem som blir veldig veldig god, om vi prater om de aller aller beste, så er det veldig vanskelig å se fordi at det skjer så veldig mye mellom 11-16 år. Jeg bruker å si at når de er 16-17 år så kan du begynne å se at de har forutsetninger for å bli gode.”

I forhold til Howe og kolleger (1998) som peker på at det finnes rikelig med bevis på at det er store forskjeller i lettheten unge utøvere oppnår mestring, er A2 forsiktig med dette. Selv om han uttaler at det er lett å se hvem som godt liker å spille fotball, er det veldig vanskelig å se hvem som blir best, fordi det er alt for mange faktorer som spiller inn, og at det ikke er før i 16-17 års alderen det kan være mulig å se forutsetninger for dette.

De tre andre informantene forholdt seg litt mindre konkret på dette spørsmålet. For dem var hovedpoenget at det var mer risikabelt å lete i for ung alder.

A1: ”Det er veldig veldig vanskelig å svare på hvem som blir best, og det er jo litt av de betenkelighetene at vi går ut og inn og plukker de tidlige og tidlige. Og hvis du skal identifisere de tidligst, så må vi mer se på innsats og holdning tror jeg, og kanskje til en viss grad fysiske forutsetninger enn å se på det som vi tidligere var tenkt på som et talent, nemlig bare det å være god med ball.”

B2: ”jeg mener at jo tidligere vi leiter, jo mer feil gjør vi. Jeg har jobbet i (klubb) selv, hatt ansvar for juniorlaget der. ... Da var det spottet et, kall det et talent med et lite hermetegn da. En som var litt forut for sin årgang. Så han var hentet to år før han ble junioralder da. Også begynte (klubb) å hente flere guttespillere, og så jo bare på det skillet der at det ble mye mer feil. ... Så jeg er litt skeptisk til jo tidligere vi henter, for da vet jeg at det blir gjort mange feil. ... Jeg har sett at det har vært spillere som har kommet ned fra en toppklubb, men som faktisk har blitt tippeliga spiller etter det.”

Informantene viser en tydelig mening om at en identifiseringsprosess skal komme så sent som mulig, og at det er svært vanskelig å identifisere riktige talenter i en så ung alder (ned til 11. år).

Dette er i likhet med Sæther (2015) og Ericsson & kolleger (1993) sin forskning på at det i liten grad er klart å forutse fremtidige egenskaper på unge utøvere. Tidligere i analysen markerte jeg at A1 brukte en kombinasjon av naturlig talent og treningstalent. Informanten var derimot bekymret av å lete blant de yngste utøverne, men la til at de fysiske ferdighetene til en viss grad burde spille inn.

4.2 Talentidentifisering

I dette delkapittelet ønsker jeg å konkretisere talentidentifiseringsprosessen ved å undersøke rangering av egenskaper samt hvordan RAE påvirker prosessen.

4.2.1 Spillerutvikleres rangering av egenskaper

Neste tema handler om talentidentifiseringen, og hvordan informantene ved hjelp av Williams & Reilly (2000) sin definisjon: ”prosessen av å gjenkjenne utøvere som har potensiale til å nå toppnivå i sin idrett” rangerer ferdigheter. Jeg ønsket derfor å undersøke hvilke egenskaper spillerutviklerne ser etter, for å best mulig ”treffe” på disse utøverne. Williams & Reilly (2000) har prøvd å lage en oversikt over egenskaper for hva et talent er (se figur 1). Jeg har tatt utgangspunkt i disse kriteriene: nemlig fysiologiske kriterier, antropometriske kriterier, psykologiske kriterier, taktiske kriterier og sosiologiske kriterier. I tillegg var jeg interessert i å undersøke hvorvidt spillerutviklerne syntes at tekniske- og kommuniserende kriterier var viktig (beskrivelse av hver egenskap står i vedlegg 2). Jeg ønsket å legge til sistnevnte kriterier for å se hvorvidt utøvernes nåværende spesifikke fotballferdigheter (tekniske) spiller inn på identifiseringsprosessen, samtidig som jeg ønsket å se om utøverens interaksjon med lag og trener (kommuniserende) var viktig i spillerutvikleres øye.

Formålet med oppgaven var å gi informantene konkrete egenskaper/kriterier som de skulle rangere fra det de anså som viktigst til minst viktig. Ved å gi samme kriterier til alle informantene fikk jeg et større sammenligningsgrunnlag enn om de skulle utarbeide sine egne. Resultatene er fremstilt i tabell 1 og er gitt for å få et oversiktlig bilde av rangeringene.

Tabell 1: Spillerutvikleres rangering av 7 egenskaper for identifisering av talent fra viktigst (øverst) til minst viktig (nederst).

K1		K2	
A1	A2	B1	B2
Psykologiske	Psykologiske	Psykologiske	Psykologiske
Fysiologiske	Kommuniserende	Kommuniserende	Kommuniserende
Taktiske	Taktiske	Taktiske	Fysiologiske
Kommuniserende	Tekniske	Tekniske	Tekniske
Tekniske	Sosiologiske	Fysiologiske	Taktiske
Sosiologiske	Fysiologiske	Sosiologiske	Sosiologiske
Antropometriske	Antropometriske	Antropometriske	Antropometriske

Som vi kan se i oversikten ble flere kriterier sortert og rangert som like viktig. Samtlige av informantene har rangerte de psykologiske kriteriene som klast viktigst.

A1: ”men jeg tror jo at til syvende og sist for å nå langt nok, så vil nok den biten som går på de psykologiske synspunktene, denne evnen til å takle motgang, evnen til å stå på. Så jeg tror nok jeg vil rangere den som nr. 1. Det er utrolig hvor langt du kan nå selv om du er litt begrenset i forhold til de andre tingene. Så den er klar.”

B1: ”Så vil jeg da sette de psykologiske som nr 1 ... Jeg syntes det med da å evne til å ta ansvar for seg selv, det med å da klare å håndtere en uke, håndtere en trening. Ikke minst er det da evnen til å lære. Være coachable, ... Du kan jo ha forutsetninger for å bli god, men hvis ikke du er trenbar så er det vanskelig. ... Evnen til å reflektere, evnen til å lære av rollemodeller, evnen å ta imot læring fra trener som da blir viktige ting og derfor syntes jeg det er noe av det viktigste.”

På andre og tredje plass går de kommuniserende og taktiske ferdighetene igjen. Dette blir forklart slik:

B1: ”Også får du den med kommuniserende som da er på mange måter de sosiale ferdigheter, det med å evne å være god sammen med andre. Evnen til å se at fotball er et lagspill. Evnen til å unne andre suksess. Evnen til å da å være i et sosialt fellesskap, som da er helt avgjørende. Hverfall sånn som jeg opplever verdensfotballen så er det ikke så mange som klarer å være god aleine. Du har en Ronaldo og en Messi og noen til, men utover det så må man være god sammen med andre. Da syntes jeg den er kjempeviktig. Og da er det klart at spillet, selve fotballspillet, stiller alle spørsmål og gir aldri svar. Så da det med å evne å løse kampsituasjoner, det med å evne å utøve en rolle noe som jeg legger under det taktiske. Som også da er viktig.”

A1 Bekrefter viktigheten av de taktiske ferdighetene:

”Så er det jo fotballsmartheit da. Altså valg, taktiske valg, det er jo helt avgjørende for å bli en god fotballspiller. Det nytter ikke hvor mye du trener på andre ting vis du ikke skjønner spillet. Det må ligge der.”

Tendensen i resultatene er ganske tydelige. Mentale og psykologiske faktorer som de psykologiske, kommuniserende og taktiske blir betraktet som de viktigste. Dette er i likhet med Jenssen (2011) og Miller, Cronin & Baker (2015) sine forskningsresultat. Informantene påpeker at utøvere de leter etter, som de har best tro på at skal bli best, har en indre drive, personlig motivasjon, evne til å lære og en forståelse av trening, fotballfeltet og lagspill.

Det ble også ble oppdaget ulikheter blant informantene. De fysiologiske egenskapene viste seg å være vanskeligst å plassere. Dette omhandler kvaliteter som styrke, hurtighet, spenst og utholdenhet, som da naturlig nok rommer utøverens fysiske egenskaper. Dette kriteriet fikk plasseringer som nest viktigst til svært lite viktig innad i samme krets:

A1: ”så tror jeg du også må ta med de fysiologiske synspunktene, faktisk å sette de på nr. 2. Selv om du ikke trenger all fysiologi, så er du nødt til å være god på noen av de fysiske egenskapene. Du må ha god løpsstyrke, og du bør ha god fart, det kan jo kompenseres til en viss grad, men jeg tror må ha noe. Men det er jo veldig mye mer trenbart, en de andre tingene.”

A2: Altså 14 åringene? Ja. Med det utgangspunktet så hadde jeg faktisk satt det fysiologiske, det er jo samme sak. Det har ingen ting med en 14 åring å gjøre heller da egentlig hvis du skal bli god. Så det blir nr. 6.

Variasjonen kan representerer synet på om spillerne får en fordel av RAE. Begge informantene forklarer imidlertid at dette er en egenskap som det går an å utvikle for å bli god, men at A1 i større grad medregner denne faktoren i en identifiseringsprosess. Dette er et noe ventede resultat grunnet A1 sitt noe mer naturlige talentbegrep. K2 var heller ikke helt enige i viktigheten, og plasserte de fysiologiske på henholdsvis tredje øverste- og tredje nederste plass.

Ved å undersøke de resterende fysiske og ferdighetsmessige egenskapene, altså de antropometriske- og tekniske kriteriene blir disse plassert på nedre halvdel av alle informantene. Her legger spesielt A1 vekt på at dette er egenskaper som i stor grad er trenbart og vil utvikle seg med tålmodig og langsiktig trening.

A1: ”Så må vi selvfølgelig ha ferdighetene nok til å trene på de, men de er også... til en viss grad... er du et talent men i stor grad vil jo de tekniske ferdighetene være veldig trenbar, hvis du trener de opp og de er i riktig alder.”

Samtlige av informantene plasserer de antropometriske egenskapene som minst viktig i sin identifisering. Dette viser at de er klar over den relative alderseffekten og at dette preger hvem som blir identifisert. De er imidlertid tydelig på at de selv ikke ønsker å forsterke denne effekten, og velger å se bort fra denne faktoren. Dette for at flere skal få en mulighet.

A2: ”Tidlig fysisk havner hvertfall lengst nede. Det har ikke så veldig mye å si. Det går på at du har en del egenskaper med deg som gjør at du kanskje tror at du ikke trenger å trene

på ting, og du får kanskje ting for lett tilgjengelig. Sånn at når motgang kommer så har du det vanskelig med å takle det”

B1: ”Jeg syntes at det som skal stå nederst på listen din er det med relativ alderseffekt. Altså de som er tidlig utviklet ... Vi jobber jo hardt med da å se på.. Når du tenker på aldersgruppen 13-15 år som vi jobber mest med, så er det viktig å tenke potensial, og ikke nåsted. Og der er vi ikke flink nok, altså hvis du ser på kretslag, på landslag så er majoriteten født i de to første kvartalene, mens kanskje de aller fleste er født i det første kvartalet. Og da færre fra kvartal tre og fire. Det er jo ikke riktig. Men sånn er det.. ”

Selv om resultatet viser at informantene har en noenlunde lik rangering, bekrefter dette Christensen (2009) sin teori om at identifisering er en subjektiv forståelse preget av spillerutviklerens praktiske sans. Siden ingen av rangeringene var identiske, kan dette prege hvem som blir identifisert og ikke.

Toering og kolleger (2009) har som nevnt i fagfeltet (2.3) forsket på utøveres selvregulering og hvordan dette påvirker prestasjonsnivået. Til tross for at ingen av informantene nevner dette begrepet under intervjuet, er det mulig å sammenkoble noen av utsagnene til disse egenskapene. Samtlige av informantene var, som skrevet i 4.1, interessert i å finne spillere som hadde et stort eierskap til egen utvikling, samt stor motivasjon for å klare å øve og trene mye. Dette stemmer overens med resultatene til Toering og kolleger (2009) da elitespillere målte betydelig høyere del av refleksjon og innsats. Ingen av informantene hadde altså målt dette spesifikt, men samtlige av informantene virket bevisst over dette, og anså dette som en svært viktig egenskap.

4.2.2 Relativ alderseffekt

RAE påvirker som nevnt idretten, og preger fotballspillere i en ung alder. Informantene har allerede nevnt fenomenet, og tydeliggjort at spilleres relative alder ikke bør bli medregnet i en identifiseringsprosess, og at identifiseringen bør skje så sent som mulig. Det er derimot interessant å se på hvordan informantene mener at RAE påvirker prosessen, og hvilke følger dette kan gi. Jeg har i fagfeltet (2.2) påpekt at Hirose (2009) hevder at spillere får en stor fordel av å være høyere og ha større kroppsmasse. Bie (2016) viser til at utøvere som er født tidligere på året får flere fordeler, som å oppleve mer mestring som gir større motivasjon og at mindre modne spillere kan bli oversett og droppe ut. Informantene hadde en viss lik forståelse av RAE, men at dette ikke utelukkende var positivt for utøveren.

A1: *"Han får flere sjanser tidlig da. Flere som satser på de. Klart at de kan få fordeler med det, også klarer de å hevde seg og få selvtillit igjennom det, og klare å bli sett tidlig. Og bli fulgt opp tidlig. Det kan være en fordel å komme tidligere inn i et annet miljø, men det kan også være en ulempe og komme inn tidlig for det at de får kanskje tilbakemeldinger som ikke er helt i samsvar med det som er stemmende når de er ferdig utvokst og de andre blir like stor og sterk som de. Jeg er ikke sikker på om det er en fordel..."*

A1 er derimot enig med Bie (2016) at trenere kan gi en selvoppfyllende effekt, ved at utøvere med tidlig RAE får mer oppmerksomhet enn de andre, og kan utvikle seg på dette.

B2: *"De har jo noen fysiske fordeler.. som gjør at du løper litt fortere, står litt mer mot i duellene, også mener jeg at de har en liten ulempe igjen da fordi at de er vandt i lang tid å være i medgang. De er ikke vandt med å stå i motgang fra de er unge. Det vil være "drawbacket" deres når plutselig de andre begynner å vokse til litt og når de igjen, og kanskje er vandt til å stå litt i motgang. Så er min erfaring at det er lettere at de (tidlig utviklet) slutter til slutt istedenfor å stå i motgang siden de får motgangen ganske sent. Altså 15-16 års alderen. ... Så det er både fordeler og ulemper med det."*

Informantene mener altså at motivasjonen til unge utøvere vil bli utfordret av motgang i enten ung eller litt eldre alder, avhengig av RAE. Spillere som selv ikke er klar over deres fordel, og som bare flyter på nåtidens ferdigheter kan bli utfordret av mer hardtarbeidende medspillere som senere tar igjen den fysiske utviklingen. Men dette avhenger av at sent utviklede spillere, som Bie (2016) er redd for at blir oversett og kan droppe ut, får muligheten til å bli sett og får samme sjanse til å nå sitt potensiale. Bekymring omgående å miste fremtidige fotballspillere på grunn av at de er seint utviklet viste seg å være todelt, selv innen krets.

B1... *"Nei, ikke redd for det. Jeg syntes vi er flinkere nå enn det vi var tidligere. Altså oppmerksomheten blir bare større og større rundt det. Så redd for det er jeg ikke. Men altså vi har nok mistet noen på grunn av det, og vi vil nok gjøre det og, så det er bare om å gjøre å lage så gode modeller som mulig som gjør at alle blir ivaretatt da. Men det er viktig for oss i krets og forbund å ha fokus på det."*

B2: *"Ja. Veldig redd for det. Det handler om at vi må utvikle trenere og oss selv til å ikke være så resultatfokusert i norsk fotball. Jeg sier ikke at det er voldsomt resultatfokusert, men det er litt for mye etter min mening. ...Også er det en del som slutter på fotball vil jeg tro, fordi at det ble for mye motgang. Ble for lite sett av treneren, fikk for lite spilletid av treneren, som gjorde at fotball ikke var like gøy, og at man sluttet. Så ja jeg er redd for det, og er helt sikker på at vi har mistet en del gode fotballspillere på grunn av det."*

Informantene er begge enige i at de kan ha mistet spillere før, men er nå mer uenig i hvorvidt dette er en utfordring i dagens fotball. B1 uttaler at det er mer fokus på det, og at det er blitt bedre. Her peker informantene på at fokuset på dette har vært viktig i utviklingen. B2 viser en større bekymring omgående resultatfokus, og at trenere er for dårlig til å se alle. Han forklarer forøvrig

at det i landlagsskolen er blitt innført kvoter som skal gi plass til spillere som er født senere på året, og at dette forbedrer modellen for å ta vare på alle.

B2: Når de er på talentleirer i forhold til det så har vi jo på landslagskolen en sånn modell at når vi først tar ut spillere så har (krets) en kvote. Ut i fra den kvoten der så skal det være et viss antall seint utviklet spillere som skal få komme inn selv om.... Men vi har ikke noe sånn system der vi ser.. ..Jeg kan jo prate med spilleren og alt sånt, men vi har ikke kommet så langt at vi måler de litt også blir helt sikker på at han er sent utviklet. Internasjonalt er de kommet litt lenger på akkurat det her. Vi bruker bare øynene våre og litt sånn synsing og litt erfaring og hva vi tror. Men vi har en modell for å ta vare på de så jeg tror vi vil trekke sånn noen lunde riktig på at de vi markerer ut som rød, det vil si at de er sent utviklet, at vi stort sett treffer på alle røde på at de er sent utviklet.

Resten av informantene viser mindre bekymring, og anser dette ikke som et stort problem. Her blir det lagt vekt på at modellene har blitt utviklet for å stoppe akkurat dette. A2 snur heller dilemmaet på hodet og mener at risikoen heller ligger på at det er et for stort ansvar på utøvere med tidlig RAE.

A1: ”Jeg er ikke redd for det, men jeg tror at om vi ikke er bevisst på det så vil vi gjøre det. Men jeg tror at vi etter hvert har laget et så bredt og godt apparat at vi vil kunne fange de opp etter hvert, hvis bare klubbene følger de opp. Det har vi sett mange eksempler på”.

A2: ”Jeg er ikke redd personlig for det. .. Det jeg er mest redd for er egentlig de aller aller beste som er gode når de er 14-15 år og begynner å bli ferdig utviklet fordi blir ofte brukt på for mange arenaer og for mange kamper, så må de hvile og får aldri trent”

4.3 Talentutvikling

I siste delen av oppgaven ønsker jeg å ta for meg informantenes forhold til utvikling. Utvikling er altså treningen etter talentidentifisering, og som informantene utfører blant annet på sone- og kretslag. Formålet her er enkelt: utvikle spillerne til å bli så gode som overhodet mulig.

I forhold til Ericsson sin mye omtalte teori ”the 10-year rule of necessary preparation” som bare innebærer *deliberate practice*, er det først i eldre ungdomsalder informantene mener at dette bør være fokuset. I de yngste aldergruppene (8-12) er krets 1 veldig tydelig på at all fokus skal være å spre ren idretts glede.

A1: ” Aktivitet, gøy og moro.”

A2: ” Gøy. Gøy, gøy, gøy. Masse ballkontakt... For meg handler den alderen om å ha det gøy, spille masse fotball, minst mulig taktisk påvirkning. Se til at du får med så mange som mulig med å motivere de til å ha det gøy.”

Informantene fra krets 2 fokuserer også på at utøverne skal ha det artig på trening, men imidlertid også interessert i å øke treningsmengden for denne aldersgruppen og argumenterer for at de yngste må spille mer fotball.

B1: ” Altså at du har barn, gutter og jenter i den aldersgruppen som opplever mestring, og som opplever glede. Opplever å bli glad i spillet fotball. Det er det desidert viktigste. Også må vi øke antall treninger i barnefotballen. Flere må trene mer. ... visst du ser i barnefotballen nå, 6-7 åringene trener jo en gang i uken... Og visst du da teller antall treningsøkter i året så tror jeg det tallet er ikke så høyt som mange av oss tror. Jeg tror det er mange 6-7 åringer som trener kanskje 30 ganger i året. Det er ingen ting det.

B2: ” De skal ha det artig, det er det viktigste. De skal få muligheten til å trene mye. Oppfordre de til implisitt trening. Det at de drar på løkka og trener mye. For eksempel i skolegården osv. Oppmuntre til at fotball er en lek og at det skal være artig. Jeg mener at hvis vi greier det tidlig så vil det trekke miljø, og man vil drive med mye implisitt trening og blir bedre rett og slett.”

Samtlige av informantene bekrefter altså Côté sin teori, nemlig betydningen av *deliberate play*. Denne teorien er som nevnt laget for yngre utøvere for å hindre frafall, samt øke indre motivasjon. Etter hvert som utøverne blir eldre (12-15) forklarer informantene at fokuset fortsatt skal være å ha det moro, men at trenere i større grad skal gi tilbakemeldinger og at utøverne får trent på å være selvstendig. Dette er likt for begge kretsene.

A1: ”Fremdeles er det å ha det gøy, og trivsel det aller aller viktigste. Men da må vi ha nok trening, med bra nok kvalitet i tillegg.... Skal du få frem et talent må det komme innenifra. Det må ikke være fordi vi voksne presser på for da detter de av et par år etterpå.

B1: ” Det er fortsatt viktig å trene mye, men må selvsagt roe litt ned når man kommer i vekstfasen. Men for meg vil det trumfe at det ligger i hjertet. Du må syntes at det er artig. Og gjør du ikke det så er det bare å slutte eller ta en pause. Også må organiserte treninger være mer avansert osv. selvfølgelig, og man må få mer tilbakemeldinger.

Dette fører oss inn i den siste fasen for utøverne (15-18) før de trer inn i seniorfotballen. Selv om spillerne blir eldre, mente informantene at det er de samme fokuspunktene som gjelder. Motivasjon er nøkkelordet, og er minst like viktig for de eldre som de yngste. Flere av informantene mener at det ikke er den størst forskjellen mellom en åtte og en attenåring.

A2: ” De spillerne som har det gøy de trener veldig mye selv. Så forskjellen på en 8 åring og en 15-16 åring er ikke så stor, men det skjer veldig mye rundt isteden. Skolen blir mer intensiv, du skal ha eventuelt kjæreste du skal ha moped og alle andre ting. Klarer vi å få motivert de, jeg sier ordet ofte, så tror jeg at forskjellen fra 8 åring til en 18 åring er veldig liten.”

B2: ”Ja egentlig det samme der da, men i tillegg så må vi lære de, også i 12-18, å stå i motgang. Det glemte jeg å si, det er også viktig.”

I figur 2 er det illustrert forskningsresultatet til Coté og kolleger (2003). Figuren viser hvor mye profesjonelle hockeyutøvere har hatt av *deliberate practice/play* i løpet av oppveksten. De første årene, nemlig *sampling years*, viser informantene og modellen en tydelig likhet. Begge kretsene så viktigheten av lek og moro, og var opptatt av å ikke styre aktivitet i for stor grad. K2, som var interessert i å øke treningsmengden, er det viktig å understreke at dette ikke bare gjelder organisert fotball men ”*implisitt trening*”- B2, altså at utøverne selv tar initiativ til å leke med ball. Som figur 2 viser hadde disse utøverne over 300 timer *deliberate play* i året. Ettersom at B1 nevnte at barn de hadde kjennskap til bare trente 30 ganger i året (organisert), kan det være krevende for utøverne å samle resterende timer på egenhånd. Derfor kan og bør spillere i yngre alder oppfordres til mer trening, både via organisert og egen lek med ball.

Fasen *specializing years* er når *deliberate practice* blir en større del av treningshverdagen, og tar over for *deliberate play*. Denne overgangen er tydelig i figur 2 og starter omtrent når utøverne er 13 til 14 år. Ut ifra sitat fra informantene er det omtrent da de mener at treningene må ha bedre kvalitet og at utøverne skal få flere tilbakemeldinger. Ingen av informantene indikerte at dette skulle være en brå overgang, og at det fortsatt er avgjørende at spillerne skal ha det artig på trening. Dette stemmer overens med Coté sine resultater da det ikke er før de er omtrent 16 år at *deliberate practice* har tatt helt over. Da jeg spurte om hva informantene mente var det viktigste i alderen 15 til 18 år viste svarene noe annerledes enn figuren. Nemlig at det ikke var så stor forskjell fra tidligere alder. Figuren derimot indikerer mye større fokus på trening som består av punktlige øvelser, og som har beregnet vanskelighetsgrad for en individuell utøver. Selv om forskningen til Coté og kolleger er utført på en annen idrett, med et begrenset utvalg og derfor ikke kan generaliseres til norsk fotball, er dette interessante funn som kan være greit å være bevisst på. Informantene er imidlertid veldig opptatt av å vedlikeholde og bygge motivasjonen til sine utøvere igjennom hele deres barne- og ungdomsalder, noe som er veldig viktig for å sikre videre deltakelse i norsk fotball, uansett nivå.

4.4 Oppsummerende analyse

I denne analysen har jeg tatt for meg refleksjoner rundt talentbegrepet, talentidentifisering og talentutvikling gjort av norske spillerutviklere ansatt i Norges Fotballforbund. Formålet var å diskutere dette opp mot fagfelt/tidligere forskning, og om eventuelle forskjeller tydet på ulikheter i kretser, eller fra personlige synspunkt/ståsted.

Talentbegrepet har mange ulike definisjoner, noe Ommundsen oppsummerer som *det snevre-* og *det utvidede talentbegrepet*. Førstnevnte omhandler i større grad en mer medfødt og

statisk forståelse av begrepet (Sæther, 2015). Ettersom at forskning (Sæther, 2005; Ericsson, Tesch-Roemer, & Krampe, 1993) viser at det er svært vanskelig å forutsi fremtidige ferdigheter utifra tidlig mestring, er det *det utvidede talentbegrepet* som får mest støtte, altså en mer påvirkelig og formbar tilnærming. Spillerutviklerne var enstemning på at det var det sistnevnte begrepet de tok utgangspunkt i, men én av utviklerne mente at det var en kobling mellom disse to begrepene som utgjorde talentet. Informantene bekreftet også tilnærmingen til *det utvidede begrepet* da samtlige mente at det ikke var før langt ut i ungdomsårene det var mulig å observere et talent, og at identifiseringen heller burde startet i eldre alder fremfor blant de yngste.

Informantene fikk i intervjuet en oppgave å rangere spesifikke egenskaper fra viktigst til minst viktig i sin identifisering. Dette var syv ulike kriterier, som bunner i enten mentale/psykologiske eller fysiske/tekniske kvaliteter. I likhet med Jenssen (2011) og Miller, Cronin & Baker (2015) sine resultater, viste det seg at det var de mentale/psykologiske kriteriene som ble vurdert som viktigst. Dette forklarte dem med at evnen til å lære, evnen til å holde motivasjonen oppe, tåle motgang osv. er den viktigste faktoren og derfor ordtaket ”innsats slår talent”, noe som igjen bekrefter tilnærmingen til *det utvidede begrepet*. Christensen (2009) forsket på om det var trenerens *practical sense*, eller om det var en universell handleliste som identifiserte fremtidige toppspillere. Til tross for at det var en generell likhet mellom informantene og rangeringene, var ingen av vurderingene identiske. Dette bekrefter Christensen sitt resultat om at det er treneren sin personlige erfaring som er avgjørende.

Samtlige av informantene var også bekymret over hvordan spillernes relative alderseffekt, RAE, påvirket identifiseringen. De var klare over at majoriteten av valgte spillere var født tidlig på året, samt deres fordeler av å være større og sterkere, og at dette kan gi muligheter for å bli identifisert tidlig. De var også bekymret over identifiseringen på de yngste deltakerne, da de mente at dette var en kilde til flere feil. Dette ble derimot ikke bare ansett som en entydig fordel å være fysiske større da forspranget bare var midlertidig og at spillere som ikke var bevisst på dette trodde at de ikke trengte å jobbe like hardt som resten. Videre ble det også nevnt at disse utøverne har en tendens til å falle fra i senere alder da de ikke er vandt til å møte motgang.

Til slutt undersøkte jeg hvordan informantene mente at selve utviklingsprosessen burde foregå. Sammenlignet med Coté og kolleger (2003) sin studie om en todelt utviklingsprosess omhandlet av *deliberate play* for de yngste utøverne og *deliberate practice* i en senere fase, svarte informantene at det aller viktigste var å opprettholde utøvernes motivasjon og interesse igjennom hele deres idrettsdeltakelse. To av informantene mente at de yngste må øke antall timer med fotball, både i og utenom organisert trening. Dette stemmer overens med Coté og kolleger sitt resultat utført på profesjonelle ishockeyspillere der det viste seg at disse utøverne hadde en

betydelig større del *deliberate play* enn de utøverne spillerutviklerne kjente til. Utførelsen av *deliberate practice* for alderen 15-18 år var også noe annerledes enn Côté og kolleger sitt resultat, da informantene mente at selv om det skal være nok treninger med nok kvalitet, så var det ikke så stor forskjell på hvordan åtteåringer og attenåringer skal trene fordi det viktigste for dem var at utøverne skulle komme og dra fra trening med et smil.

Informantenes refleksjoner har vist både likheter og forskjeller, men det er ingen grunn til å tro at dette kommer av ulikheter i krets da spillerutviklerne svarte likt/ulik på tvers av kretsene. Dette gir derimot grunn til å tro at det er individuelle synspunkt og ståsted som forankrer refleksjonene, og at dette er være styrt av spillerutviklernes ulike erfaringer i fotballen.

5. Avslutning

Studiet har tatt for seg spillerutviklere ansatt i Norges Fotballforbund sine refleksjoner angående talentidentifisering og utvikling. Samtlige av informantene var opptatt av en mer dynamisk forståelse av talentbegrepet der de mentale/psykologiske kvalitetene utgjorde en større rolle enn de tekniske/fysiske. Grunnet informantenes noe ulike rangeringer bekrefter dette at identifiseringsprosessen avhenger av trenerens individuelle praktiske sans.

Når det gjelder utvikling av ferdigheter var informantenes hovedmål å gjøre fotballen så artig som mulig igjennom hele deres idrettsdeltakelse, samt utvikle spillerne til å ta større del av egen utvikling. Ingen av informantene beskrev *deliberate practice* som en avgjørende faktor for å bli best mulig, men derimot mye øvelse med ball –både i implisitt og organisert trening. Spillerutviklernes refleksjoner representerer både likheter og ulikheter, men det peker ikke på at det er forskjeller mellom krets men at det derimot er utviklernes personlige erfaringer og ståsted som spiller inn.

5.1 Videre studier

Opgavens tematikk er bare en liten del av det ellers store feltet. Ut i fra mitt studie hadde det vært interessant å intervju flere kretser opp mot hverandre, for å i større grad undersøke om det er ulikheter mellom kretser. Det hadde også vær spennende å undersøke spilleres erfaring med spillerutviklere for å bekrefte/avkrefte utsagn som er blitt presentert i denne oppgaven.

6. Litteratur

- Bie, E. (2016). *Satses det på de riktige talentene? En fokusgrupppestudie av treneres syn på talentidentifisering i fotball*. Mastergradsavhandling, Norges idrettshøgskole, Oslo.
- Bourdieu, P. (1998). *Practical reason. On the theory of action*. Cambridge: Polity.
- Christensen, M. K. (2009). “An Eye for Talent”: Talent Identification and the “Practical Sense” of Top-Level Soccer Coaches. *Sociology of Sport Journal*(26), ss. 365-382.
- Coté, J., Baker, J., & Abernethy, B. (2003). From play to practice: A developmental framework for the acquisition of expertise in team sport. I J. Starkes, & K. Ericsson (Red.), *Expert performance in sports: Advances in research on sport expertise* (ss. 89-113). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Ericsson, K., Tesch-Roemer, C., & Krampe, R. T. (1993). The Role of Deliberate Practice in the Acquisition of Expert Performance. *Psychological Review*(100(3)), ss. 363-406.
- Farrow, D., Baker, J., & MacMahon, C. (2013). *Developing sport expertise* (2. utg.). Oxon: Routledge.
- FIFA. (2007, mai 31). *Big Count 2006*. Hentet fra https://www.fifa.com/mm/document/fifafacts/bcoffsurv/bigcount.summaryreport_7022.pdf
- Gill, H. (2019, Oktober 31). *Stor kåring: Her er de ti største fotballtalentene i Norge*. Hentet fra <https://www.bt.no/sport/i/b56gp5/stor-kaaring-her-er-de-ti-stoerste-fotballtalentene-i-norge>
- Gould, D., Tuffey, S., Udry, E., & Loehr, J. (1996). Burnout in Competitive Junior Tennis Players: II. Qualitative Analysis. *The Sport Psychologist*(10(4)), ss. 341–366.
- Hirose, N. (2009). Relationships among birth-month distribution, skeletal age and anthropometric characteristics in adolescent elite soccer players. *Journal of Sports Sciences*(27(11)), ss. 1159–1166.
- Howe, M. J., Davidson, J. W., & Sloboda, J. A. (1998). Innate talents: Reality or myth? *Behavioral and brain science* (21), ss. 399–442.
- Hugsted, C. M. (2019, August 19). *16-åring forbløffer*. Hentet fra <https://www.dagbladet.no/sport/16-aring-forbloffer/71505756>
- Jenssen, A. (2011). *Talentidentifisering og spillerutvikling i en norsk toppklubb. En kvalitativ studie av trenere og spillerutviklere med ansvar for spillere 13-21 år i en tippeligaklubb og deres forståelse av talent, identifisering og utvikling av unge spillere*. Telemark University college. .
- Mehus, I. (2016). *Motivasjon ... til hva?* (2. utg.). (S. A. Sæther, Red.) Bergen: Vigmostad & Bjørke AS.

- Miller, P. K., Cronin, C., & Baker, G. (2015). Nurture, nature and some very dubious social skills: an interpretative phenomenological analysis of talent identification practices in elite English youth soccer. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, ss. 1-21.
- Norges Fotballforbund. (2020). *fotball for alle - glede, drømmer og felleskap*. Hentet fra <https://www.fotball.no/tema/strategiplan-2020-2023/>
- Norges idrettsforbund. (2018). *Årsrapport 2018*. Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske komité.
- Overvik, J., & Ellingsen, T. (2020, 02 14). *Erling Braut Haalands unike oppvekst forsket på: slik ble han god*. Hentet fra <https://www.vg.no/sport/fotball/i/50znPX/erling-braut-haalands-unike-oppvekst-forsket-paa-slik-ble-han-god>
- Sæther, S. A. (2015). *Trenerroller* (2. utg.). (S. A. Sæther, Red.) Bergen: Vigmostad & Bjørke AS.
- Stranden, A. L. (2014, September 26). *Hvordan blir noen barnetalenter superstjerner?* Hentet fra <https://forskning.no/menneskekroppen-hjernen-barn-og-ungdom/hvordan-bli-noen-barnetalenter-superstjerner/540001>
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Toering, T., Jordet, G., & Elferink-Gemser, M. T. (2009). Self-regulation and performance level of elite and non-elite youth soccer players. *Journal of Sports Sciences*(27), ss. 59-73.
- UEFA. (2019, Mars 5). Hentet fra Protection of young players: <https://www.uefa.com/insideuefa/protecting-the-game/protection-young-players/>
- Williams, M. A., & Reilly, T. (2000). Talent identification and development in soccer. *Journal of Sports Sciences*(18:9), ss. 657-667.
- Zimmerman, B. J. (2008). Investigating Self-Regulation and Motivation: Historical Background, Methodological Developments, and Future Prospects. *American Educational Research Journal*Manth (45(1)), ss. 166 –183.

Vedlegg

1. Informasjonsskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet “Spillerutvikleres syn på talentidentifisering og -utvikling”?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke spillerutvikleres syn på talent, talentidentifisering og talentutvikling. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med bacheloroppgaven er å undersøke hva spillerutvikleransvarlige mener om talentbegrepet, samt indentifisering- og utviklingsprosessen.

Jeg vil bruke svarene fra to kretser og sette dem opp mot hverandre for å diskutere likheter/ulikheter.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Grunnet din stilling i kretsen er det interessant å høre om dine tanker rundt nevnt tematikk. Jeg ønsker å intervju fire personer med liknende stilling, der det er to informanter fra to kretser.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta på forskningsprosjektet, innebærer det at du svarer på et dybdeintervju over skype. Det er beregnet at intervjuet vil ta ca. 35- 45 minutter. Intervjuet vil foregå med en lydopptaker levert av NTNU og transkriberingen av intervjuet vil foregå på en datamaskin uten internett. Dette vil sikre full anonymisering av deg som informant.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Ved NTNU vil kun min veileder, Stig Arve Sæther ha tilgang til opplysninger under bearbeiding av datainnsamling.
- Uredigert data fra intervjuet vil som nevnt bevares på en egen pc uten tilknytning til internett for å sikre at kontaktopplysninger blir utelukket i den redigerte dataen. Navn og andre opplysninger vil erstattes med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data. Slik informasjon vil også bli slettet etter datamaterialet er anonymisert.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 08.05.2020. Etter oppgaven vil personopplysninger og opptak bli eliminert og slettet fra både lydopptaker og data.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra NTNU har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Veileder Stig Arve Sæther ved NTNU: stigarve@ntnu.no
- Student Eivind Holskar Hansen ved NTNU: eivholskar@gmail.com
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

Eivind Holskar Hansen

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet ”Spillerutvikleres syn på talentidentifisering og –utvikling”, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta på intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet 08.05.2020.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

2. Intervjuguide

- Er det greit at jeg tar lydopptak av intervjuet?
- Hvor lenge har du jobbet i kretsen?
- Hvilken utdanning har du?
 - o Har du noe idrettsutdanning eller kurs?
- Hvilke arbeidsoppgaver har du nå?
- Er du aleine til å utføre arbeidsoppgavene?

Talent begrep:

- Hva mener du at et talent i fotball er?
- Når mener du at et talent kan observeres?
- Er det viktig for deg at trenere du arbeider med er enig med deg angående syn på talent?

Identifisering:

- Ranger følgende egenskaper fra viktigst til minst viktig når det gjelder identifisering:
 - o **Fysiologiske kriterier** (kvaliteter som styrke, hurtighet, spenst og utholdenhet)
 - o **Antropometriske kriterier** (kvaliteter som å være tidlig fysisk utviklet, stor for alderen og riktig kroppssammensetning)
 - o **Psykologiske kriterier** (kvaliteter fra å takle forventningspress, motgang og medgang til høye ambisjoner, målbevissthet og å være villig til å utvikle seg)
 - o **Tekniske kriterier** (kvaliteter som gode skudd og avslutningsferdigheter, beherske ulike finter og vendinger og kunne slå gode og presise pasninger)
 - o **Taktiske kriterier** (kvaliteter som å ha god evne til å lese spillet, gjøre fornuftige valg med og uten ball, og å ha en generell fotballforståelse)
 - o **Sosiologiske kriterier** (Familiens sosiale- og økonomiske kapital)
 - o **Kommuniserende egenskaper** (kvaliteter til å samhandle med trenere og medspillere)
- Hvordan påvirkes den relative aldersforskjellen (til utøverne) talentidentifiseringen?
- Hvilke fordeler tror du en person kan få ved å være født tidlig kontra sent på året?
- Er du redd for å gå glipp av fremtidige fotballspillere på grunn av at de er ”sent utviklet”?
- Mener du at talentidentifisering kan være farlig for breddefotballen?
- Hvor mye av deres observasjon får utøverne vite?

Utvikling:

- Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 8-12?
Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 12-15?
- Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 15-18?
- Når mener du at en aldersgruppe bør starte med fokus på resultater?
 - o Og hvorfor ikke før eller etter?
- Hvor viktig eller uviktig er kommunikasjon mellom toppklubb og breddeklubb?
 - o Og mellom forbund og klubb?
- Hva mener du er det viktigste du og andre trenere kan gjøre for spillerne med tanke på utvikling?
- Er det noe du syntes burde vært annerledes når det gjelder utvikling av spillere?

Avrundings spørsmål

- Er det noen andre ting vi ikke har snakket om som du tror er relevant for talent identifisering eller utvikling?

3. Transkribering

Transkribering intervju 1.

Dato: 17.03.2020

A1

- Er det greit at jeg tar lydopptak av intervjuet?

Jada, det må kunne gå bra.

- Hvor lenge har du jobbet i kretsen?

15-20 år.

- Hvilken utdanning har du?

Jeg har lærerskole og idrettshøyskole, og grunnfag i idrett i tillegg.

- Har du noe idrettsutdanning eller kurs?

Ja jeg har jo fotballkursene da, Trenerkursene har jeg tatt, og lederkursene også. På trenersiden har jeg ikke tatt A-lisensen da (UEFA-prolisens), men jeg har jo jobbet med A-lisensen, så jeg har jo vært på mange av de sant. Jeg har tatt ut mange av de som har kommet inn der, men aldri prioritert meg selv til å ta det. Men alle de andre har jeg tatt. På ledersiden har jeg tatt helt opp til topp ... alle lederkurs.

- Hvilke arbeidsoppgaver har du nå?

Jeg jobber med spillerutvikling og trenerutvikling, altså ansvar for spillere fra 13 til 16/17 åringer. Sone, krets og litt opp mot landslag og jeg har hatt ansvar for trenerutdanningen i Hordaland, men nå har vi jo fått inn en ny inn her eller, vi er blitt én til på det. Sånn at jeg ikke jobber så mye med trenerutdanningen, i hvert fall ikke så mye med grasrot som jeg gjorde tidligere. Da hadde jeg ansvar for alle disse C-lisens kursene.

- Er du aleine til å utføre arbeidsoppgavene?

Tidligere var jeg aleine til å administrere men jeg hadde jo et stort korps med meg. Men nå er vi jo to på det, og en annen som har overtatt hovedansvar for grasroten da.

- Hva mener du at et talent i fotball er?

(...), som vi ofte blir spurt om. Altså vi har jo lett for å skille mellom treningstalent og naturlig talent og fotball er jo ganske sammensatt idrett sant. Det består både av fysiske faktorer og teknikk, eller handlinger da, og i tillegg til den taktiske biten og den mentale biten så det er jo veldig veldig sammensatt, så for at det skal være et talent så tror jeg det vå være en bra funksjon av alle disse tingene her. Også må du gjøre noe med det selvfølgelig sånn at må trene (..), trening vil jo alltid slå talent, holdning og innsats til syvende og sist hvis man jobber hardt nok.

- Når mener du at et talent kan observeres?

Det er veldig veldig vanskelig å svare på hvem om blir best, og det er jo litt av de betenkelighetene at vi går ut og inn og plukker de tidligere og tidligere. Og hvis du skal identifisere de tidligst, så må vi mer se på innsats og holdning tror jeg, og kanskje til en viss grad fysiske forutsetninger enn å se på det som vi tidligere har tenkt på et talent, nemlig bare det å være god med ball.

- Er det viktig for deg at trenere du arbeider med er enig med deg angående syn på talent?

Heh, om det er viktig? Det er jo sunt at ikke alle er enige. Det tror jeg er utviklende og utfordrende for alle. Men innenfor en viss grense så tror jeg det er viktig at folk ser at dette tar tid og at det er vanskelig å gjøre. Vi har en tendens til å tro at vi kan plukke dette veldig veldig tidlig, og det kan vi ikke. Det er helt umulig å vite. Det er kjempevanskelig, det har jeg sakt igjennom så mange år der de aller fleste har vært inno systemet (...) vi treffer jo på mange, men vi treffer jo ikke på alle.

- Ranger følgende egenskaper fra viktigst til minst viktig når det gjelder identifisering:

- **Fysiologiske kriterier** (kvaliteter som styrke, hurtighet, spenst og utholdenhet)
- **Antropometriske kriterier** (kvaliteter som å være tidlig fysisk utviklet, stor for alderen og riktig kroppssammensetning)
- **Psykologiske kriterier** (kvaliteter fra å takle forventningspress, motgang og

- medgang til høye ambisjoner, målbevissthet og å være villig til å utvikle seg)
- **Tekniske kriterier** (kvaliteter som gode skudd og avslutningsferdigheter, beherske ulike finter og vendinger og kunne slå gode og presise pasninger)
- **Taktiske kriterier** (kvaliteter som å ha god evne til å lese spillet, gjøre fornuftige valg med og uten ball, og å ha en generell fotballforståelse)
- **Sosiologiske kriterier** (Familiens sosiale- og økonomiske kapital)
- **Kommuniserende egenskaper** (kvaliteter til å samhandle med trenere og medspillere)

Dette er jo litt sammensatt, det var jo faktisk litt av de punktene jeg nevnte for deg nå for en bitteliten stund siden. Det er jo litt det samme, bare jeg hadde de delt i fire, men du har delt de i syv her. Og jeg tror jo alle mer eller mindre eller mindre viktig, men jeg tror jo at til syvende og sist for å nå langt nok, så vil nok den biten som går på de psykologiske synspunktene, denne evnen til å takle motgang, evnen til å stå på. Så jeg tror nok jeg vil rangere den som nr. 1 (som viktigste). Det er utrolig hvor langt du an nå selv om du er litt begrenset i forhold til de andre tingene. Så den er klar.

Ellers så tror jeg du også må ta med de fysiologiske synspunktene, faktisk å sette de på nr 2. Selv om du ikke trenger all fysiologi, så er du nødt til å være god på noen av de fysiske egenskapene. Du må ha god løpsstyrke, og du bør ha god fart, det kan jo kompenseres til en viss grad, men jeg tror må ha noe. Men det er jo veldig mye mer trenbart, en de andre tingene.

Så er det jo fotballsmartheit da. Altså valg, taktiske valg, det er jo helt avgjørende for å bli en god fotballspiller. Det nytter ikke hvor mye du trener på andre ting vis du ikke skjønner spillet. Det må ligge der.

Jeg vil vel og ta de kommuniserende egenskapene med. I og med at dette her er avhengig av relasjoner til andre, folk som trener og spiller (...). Så jeg tror vi setter det der.

Så må vi selvfølgelig ha ferdighetene nok til å trene på de, men de er også... til en viss grad... er du et talent men i stor grad vil jo de tekniske ferdighetene være veldig trenbar, hvis du trener de opp og de er i riktig alder. Jeg tror jeg setter de som nr. 5 der.

Så var det de sosiologiske... Jeg tror ikke det er avgjørende, men det kan være viktig i en del sammenhenger alt etter hvordan de vil satse og diske opp. Men det er ikke sikkert god økonomi er det som vil si at du når lengst, det kan av og til være motsatt hvertfall på invandrere og den type barn og unge som vi ser blir veldig gode nå da. Fordi at de legger mye mer i det på en måte. Du kan bringe den over på den psykologiske på en måte. Fotballkarrieren betyr veldig mye mer for de, mens de fleste norske barn har det OK, og hvis du ikke når helt opp til topp så velger du noe annet enn fotball, da satser du ikke så mye.

Også den siste da, det var jo dette med tidlig fysisk alder. Det tror jeg ikke er avgjørende. Men at det er vi voksne som gjør det avgjørende ved at vi plukker for tidlig og ser ikke bak det som skal til, og jeg tror at du kan nå akkurat like langt i forhold til talentet ditt selv om du ikke er tidlig fysisk, og tidlig stor og tidlig sterk. Men da krever det trenere og folk som kan se det og følge det opp, i forhold til det. Men det er jo en kjensgjerning at folk på landslagene og på kretsene har vi jo veldig stor andel spillere som er født veldig tidlig på året. Fordi at de hevder seg tidligere og er bedre i kamp, mens de aller aller fremste av og til kan være født seinere fordi at de må ta en annen vei og må være smartere og lurere fordi de kan ikke bare flyte på fysikken. Så til syvende og sist kan de nå like langt. Så den tror jeg ikke er avgjørende for talent. Den tror jeg at jeg vil sette sist.

Så går det an å argumentere for alt, jeg kunne argumentert for alle disse punktene for at de skulle vært enda høyere oppe eller lengre nede, men jeg tror jeg setter de sånn.

- Hvordan påvirkes den relative aldersforskjellen (til utøverne) talentidentifiseringen?

Det påvirkes på den måten at trenere og kanskje de også på krets og sone av og til er litt opptatt av å resultater tidlig. Det betyr at de da plukker ut spillere som er i stand til å hevde seg som er født tidlig på året, til å begynne å spille kamper tidlig. Vi vektlegger kanskje kampbegrepet for tidlig, at det er viktig å vinne fotballkamper i allerede 11/12/13 års-alderen. Men nå har vi endret det en del i hvert fall på krets nivå der vi ser på alderen på spillerne før vi tar de ut om de ligger og vipper, og prøver å ta ut noen som er yngre. Men det er klart at måten vi styrer fotballen og vi som jobber med dette, og lagstrenerne er jo soleklar. og når vi tar de inn første gang, 12-åringene og 13-åringene, da må de ha fødselsdato, og da kan hver klubb ta ut fem spillere. Og da setter vi begrensninger på at to av de må være født på siste del av året. For ellers så glemmer de ofte de, for akkurat i den alderen har fysikken veldig mye å si. Så der legger vi inn noen føringer for det.

- Hvilke fordeler tror du en person kan få ved å være født tidlig kontra sent på året?

Han får flere sjanser tidlig da. Flere som satser på dem. Klart at de kan få fordeler med det, også klarer de å hevde seg og få selvtillit igjennom det, og klare å bli sett tidlig. Og bli fulgt opp tidlig. Det kan være en fordel å komme tidligere inn i et annen miljø, men det kan også være en ulempe og komme inn tidlig for det at de får kanskje tilbakemeldinger som ikke er helt i samsvar med det som er stemmende når de er ferdig utvokst og de andre blir like stor og sterk som de. Jeg er ikke sikker på om det er en fordel, men det kan tolkes som en fordel fordi at du får tidligere muligheten hos en toppklubb, du får tidligere muligheten på krets- og landslag.

- Er du redd for å gå glipp av fremtidige fotballspillere på grunn av at de er "sent utviklet"?

Jeg er ikke redd for det, men jeg tror at om vi ikke er bevisst på det så vil vi gjøre det. Men jeg tror at vi etter hvert har laget et så bredt og godt apparat at vi vil kunne fange de opp etter hvert, hvis bare klubbene følger de opp. Det har vi sett mange eksempler på. Jeg er ikke redd for det, men jeg er opptatt av at trenere og foreldre tar hensyn til det og.

- Mener du at talentidentifisering kan være farlig for breddefotballen?

Det kan være litt skummelt hvis du går inn og identifiserer det mye tidligere enn du har grunnlag for, sånn som tendensen er nå. Nå er 12- og 13 åringer de første, men nå er det tegn i tiden som tyder på at vi skal ned enda et år, allerede fra neste år. Jeg er ikke spesielt begeistret for det.

- Hvor mye av deres observasjon får utøverne vite?

Det er nok litt blandet. For de vet jo at vi er der når det er sone- og krets- eller uttakssamling. Vi gir ikke beskjed når vi er rundt og ser fotballkamper, så da vet de ikke alltid at vi har vært og sett kamper. For vi går veldig mye rundt og ser kamper.

- Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 8-12?

Aktivitet, gøy og moro.

- Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 12-15?

Fremdeles er det å ha det gøy, og trivsel det aller aller viktigste. Men da må vi ha nok trening, med bra nok kvalitet i tillegg. Men det må være lystbetont og gøy, og det må være sånn at spillerne har lyst til dette selv. Skal du få frem et talent må det komme innenifra. Det må ikke være fordi vi voksne presser på for da detter de av et par år etterpå.

- Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 15-18?

Da må det nok være noe er systematisk, og være mer planlagt og få en bedre fordeling mellom kamp og trening. Da begynner etter hvert kampene å bli noe viktigere, men ikke så veldig mye viktigere. Treningene er fremdeles det viktigste. Men du må få en riktig belastning og sørge for at du får matching på fornuftig nivå. Trenger ikke alltid være opp og spille med de som er bedre, men vi må være flinke til å vurdere hva som er det beste tilbudet for hver enkelt.

- Når mener du at en aldersgruppe bør starte med fokus på resultater?

Det syntes jeg ikke det skal være fokus på i det hele tatt. Men det kan faktisk være viktigere med resultater for de som ikke har så veldig ambisjoner for å holde de idretten. Men for de beste syntes jeg du bør vente med det resultatfokus et så mye som mulig, helt til du kommer opp og spiller seniorfotball, der det nødvendigvis blir avgjørende med resultater i kampene. Det må også unge talenter lære seg, fordi det er det som kanskje er den store innvendingen mot annens lag problematikk, der spiller du på et lag der du prøver å markere deg selv for å komme frem i bildet, istedenfor å lære de det som skal til i seniorfotballen, nemlig hvordan vinner du og taper du fotballkamper.

- Hvor viktig eller uviktig er kommunikasjon mellom toppklubb og breddeklubb?

Det er viktig å ha den på plass. Det er veldig utfordrende siden de ikke alltid har de samme tankene rundt det. Men det er veldig viktig at toppklubben har veldig god relasjon til breddeklubber og ser verdien av de, for de aller aller fleste spillerne blir utviklet igjennom breddeklubbene og ikke igjennom toppklubbene, det er det veldig få som er.

- o Og mellom forbund og klubb?

Det er også veldig viktig. Jeg tror at det er viktig at vi har en god relasjon mellom både topp- og breddeklubber. Uansett hvilke nivå de er på, for gode spillere kan komme fra hvor som helst. Det er en veldig viktig bit av vår jobb som forbund og ha en god relasjon til klubbtrener og klubbledelse.

- Hva mener du er det viktigste du og andre trenerne kan gjøre for spillerne med tanke på utvikling?

Sørge for å holde de motiverte. Få de til å trives, og ønske å påvirke de sånn at de tenker selv, at de får den indre driven som skal for å fortsette å bli god. Det tror jeg er det viktigste vi kan gjøre.

- Er det noe du syntes burde vært annerledes når det gjelder utvikling av spillere?

Det vil det alltid være, og det vil være en utvikling hele tiden så det er vanskelig å peke på noe konkret, men vi bør være mer systematisk, og vi syntes vi har blitt flinkere til å stille en litt mer spørrende tilnærming til spillerne, slik at de blir mer tenkende, og blir bedre på de taktiske og forstår fotballen selv enda bedre, og at det ikke er vi som trenere som sier hvordan det skal være, men vi prøver å sette de på sporet til å tenke og gjøre tingene selv. Det er bare positivt hvis spillerne blir "gløggere" enn trenerne på det taktiske plan, og det må vi tåle.

- Er det noen andre ting vi ikke har snakket om som du tror er relevant for talent identifisering eller utvikling?

Det er jo veldig mye som er relevant, dette er jo kjempe interessant. Dette kunne man holdt på med, og det gjør vi jo også og diskuterer om igjen og om igjen, men jeg tror det er viktig at vi tenker å ta vare på både enkeltspillere og klubber i de miljøene, og jeg tror norsk fotball må bli enda bedre til det. Jeg er litt bekymret for utviklingen i toppfotballen etter hvert som vi får penger til å satse på talentutvikling, at de tenker på litt andre ting enn på egentlig hva som er best for hver enkelt spiller. Der har vi noe å gå på.

Oppvarming:

- Er det greit at jeg tar lydopptak av intervjuet?

Ja.

- Hvor lenge har du jobbet i kretsen?

1-5 år.

- Hvilken utdanning har du?

Jeg er utdannet lærer, med da tilleggsutdanning i matematikk og toppidrett.

- o Har du noe idrettsutdanning eller kurs?

I fotball har jeg UEFA- prolisens.

- Hvilke arbeidsoppgaver har du nå?

Akkurat nå er jeg da kretsansvarlig, som det heter for spillerutvikling, så jeg har ansvaret for å drifte kretslagene under landslagsskolen i (krets), som er da kretslag på 13-14-15 åringer. Også er jeg da landslagstrener på jenter 16, også har jeg da i 2019 vært veileder på UEFA-A linsen.

- Er du aleine til å utføre arbeidsoppgavene?

Vi har da på spillerutvikling på kretsen to stykker som er ansatt på heltid. Hvor Jeg da har ansvar for kretslag, og min kollega har ansvar for sone-aktiviteten. Altså den aktiviteten som da ligger før de kommer til krets.

- Hva mener du at et talent i fotball er?

Mhm... Det er et svært spørsmål da. Men for meg er et talent en utøver som har et sterkt eierskap til egen utvikling, som da har en vilje, en indre motivasjon, drive til å nå sitt potensial. Og som da har ressurser til å jobbe hardt og tålmodig over tid.

- Når mener du at et talent kan observeres?

Ja, det er vanskelig å gi et eksakt svar på. Noen ganger så kan du se det tidlig, og det er jo mange gode eksempel på at det er utøvere som først får ut det store potensialet sitt i en alder av over 20 år, så det syntes jeg det ikke er noen fasit på. Jeg syntes da at vi i norsk fotball da er alt for ivrig på å jakte akkurat det som du sier, jakter det seleksjonsøyeblikket så tidlig som mulig, mens jeg mener at vi må snu det på hode og jakte så seint som mulig.

- Er det viktig for deg at trenere du arbeider med er enig med deg angående syn på talent?

Ja altså det er ikke så viktig for meg personlig, jeg skal nok klare å stå aleine med min mening sånn sett. Nå har jo jeg vært så heldig at jeg har jobbet med fotball på heltid i over 20 år, og begynner å bli en voksen mann. Så jeg tåler å stå aleine med min mening. Men det er klart at jo flere som har samme oppfatning, jo lettere er det både å jobbe og ikke minst tror jeg det er bra for unge spillere det det er flere som har fokus på å jobbe med de bitene som jeg sier no. For meg er det ikke interessant å diskutere talentbegrepet uten da å nevne de tekniske ferdighetene, fysiske ferdighetene, de holdningene og mentalitet, og tålmodighet mener jeg da er desidert viktigst. Og da er det en fordel jo flere som er opptatt av det.

- Ranger følgende egenskaper fra viktigst til minst viktig når det gjelder identifisering:

- o **Fysiologiske kriterier** (kvaliteter som styrke, hurtighet, spenst og utholdenhet)
 - o **Antropometriske kriterier** (kvaliteter som å være tidlig fysisk utviklet, stor for alderen og riktig kroppssammensetning)
 - o **Psykologiske kriterier** (kvaliteter fra å takle forventningspress, motgang og medgang til høye ambisjoner, målbevissthet og å være villig til å utvikle seg)
 - o **Tekniske kriterier** (kvaliteter som gode skudd og avslutningsferdigheter, beherske ulike finter og vendinger og kunne slå gode og presise pasninger)
 - o **Taktiske kriterier** (kvaliteter som å ha god evne til å lese spillet, gjøre fornuftige valg med og uten ball, og å ha en generell fotballforståelse)
 - o **Sosiologiske kriterier** (Familiens sosiale- og økonomiske kapital)
 - o **Kommuniserende egenskaper** (kvaliteter til å samhandle med trenere og medspillere)

Ja.. det er en nesten håpløs øvelse, selv om jeg skal gjøre øvelsen. Men det er jo så mye som kommer inn her som er mer aktuelt nå enn det var for eksempel to år siden. Hvis jeg kan si litt om det først? Jeg tenker jo at dessverre så mener jeg at økonomi har kommet alt for mye inn på da. Det er ikke noe som jeg ser etter når jeg skal vurdere ett talent. Altså når jeg har på meg spillerutviklingsshatten og er ute og ser på aktivitet hvor vi skal nominere spillere og gjøre uttak og sånne ting, så er ikke økonomi noe som er avgjørende. Men sånn som dagens fotball er bygget opp, hvert fall her i (fylke) er det svært viktig å ha foreldre som har god økonomi, fordi at de som har lyst til å trene mest, må dessverre betale ganske mye for det. Det er høye egenandeler, eller høye andeler på høye treningsavgift i klubber, begynner det å bli. Det er ganske mye av dem som er 14-15 år som har nådd ganske langt som har vært med på (privat tilbud) og andre kommersielle tilbud, som da koster penger, og det vil igjen si at det er noen som havner i utenforskapet som har foreldre som ikke har de økonomiske ressursene. Ergo ikke får tilgang til samme påvirkningsarena. Men det er jo en annen dimensjon av spørsmålet ditt. Jeg tror at dagens fotball stenger ut mange. Men det er jo ikke noe tilsvarende på det du sier nå.

Jeg syntes at det som skal stå nederst på listen din er det med relativ alderseffekt. Altså de som er tidlig utviklet. Det skal jo stå nederst på listen. Vi jobber jo hardt med da å se på.. Når du tenker på aldersgruppen 13-15 år som vi jobber mest med, så er det viktig å tenke potensial, og ikke nåsted. Og der er vi ikke flink nok, altså hvis du ser på kretslag, på landslag så er majoriteten født i de to første kvartalene, mens kanskje de aller fleste er født i det første kvartalet. Og da færre fra kvartal tre og fire. Det er jo ikke riktig. Men sånn er det..

Så vil jeg sette da familie, og økonomi som da nummer seks.
Også vil jeg sette fysikken som nummer fem. Teknisk fire. Så vil jeg da sette de psykologiske som nr. 1.
Kommuniserende som nr. 2. Og taktisk nr. 3.

- Kan du forklare hvorfor du har valgt de på nummer en, to og tre?

Jeg syntes det med da å evne å ta ansvar for seg selv, det med å da klare å håndtere en uke, håndtere en trening. Ikke minst er det da evnen til å lære. Være coachable, ... Du kan jo ha forutsetninger for å bli god, men hvis ikke du er trenbar så er det vanskelig. Så evnen til å ta læring, evnen til å lære, evnen til å reflektere er kjempeviktig. All utvikling bygger jo på læring, og da må vi ha et forhold til læring. Og jeg syntes læring her da havner under én. Jeg vet ikke om du tenker det. Evnen til å reflektere, evnen til å lære av rollemodeller, evnen å ta imot læring fra trener som da blir viktige ting og derfor syntes jeg det er noe av det viktigste. Også får du den med kommuniserende som da er på mange måter de sosiale ferdigheter, det med å evne å være god sammen med andre. Evnen til å se at fotball er et lagspill. Evnen til å unne andre suksess. Evnen til å da å være i et sosialt felleskap, som da er helt avgjørende. Hvertfall sånn som jeg opplever verdensfotballen så er det ikke så mange som klarer å være god aleine. Du har en Ronaldo og en Messi og noen til, men utover det så må man være god sammen med andre. Da syntes jeg den er kjempeviktig. Og da er det klart at spillet, selve fotballspillet, stiller alle spørsmål og gir aldri svar. Så da det med å evne å løse kampsituasjoner, det med å evne å utøve en rolle noe som jeg legger under det taktiske. Som også da er viktig.

- Hvordan påvirkes den relative aldersforskjellen (til utøverne) talentidentifiseringen?

Jada, alt for mye. Jeg tror at vi er alt for opptatt av å ... i den seleksjonsbiten i alle fall i krets og toppklubb er vi alt for opptatt av å lage gode lag. Istedenfor da å lage gode spillere. Det gjelder hele dynamikken. Altså det er klart visst du ansetter trenere i et akademi som blir målt på resultat så er det da naturlig å velge spillere som er best akkurat der og da. Jeg mener det at visst du trener et A-lag så planlegger du treningen for å vinne neste kamp. Visst du trener da et ungdomslag så planlegger du uken for at spillerne skal være klar for A-laget om 6-7 år. Og det gir noen helt andre innganger visst du får lov å jobbe med det her i fred. Jeg tror at vi har alt for mye voksenstatus på trenersiden og på klubbsiden på å vinne fotballkamper, som gjør at vi da velger spillere ut fra fysiske forutsetninger istedenfor på potensial.

- Hvilke fordeler tror du en person kan få ved å være født tidlig kontra sent på året?

Du har jo de fysiske forutsetningene som gjør at du da hopper høyere, og løper litt fortere, du skyter litt hardere. Igjenom da at du har de fysiske forutsetningene så får du sannsynligvis mer oppmerksomhet fra treneren, du får mer tilbakemelding, du får mer feedback, du får mer oppmerksomhet fra treneren. I tillegg så får du mer oppmerksomhet fra medspillere og fra foreldre som gjør at du får bedre selvtilit, som da gir deg bedre fordeler igjennom læringsløpet. Det er jo sånn at de viktigste tingene her i spillerutviklingsøye er det å lage et mestringsklima. Altså lage et klima hvor alle opplever mestring. Det er klart at de som er tidlig født opplever mestring da på en annen måte enn de som strever litt mer.

- Er du redd for å gå glipp av fremtidige fotballspillere på grunn av at de er "sent utviklet"?

...Nei, ikke redd for det. Jeg syntes vi er flinkere nå enn det vi var tidligere. Altså oppmerksomheten blir bare større og større rundt det. Så redd for det er jeg ikke. Men altså vi har nok mistet noen på grunn av det, og vi vil nok gjøre

det og, så det er bare om å gjøre å lage så gode modeller som mulig som gjør at alle blir ivaretatt da. Men det er viktig for oss i krets og forbund å ha fokus på det, og det er viktig at toppklubb har fokus på det. Men det er like vittig at breddeklubbene har fokus på det.

- Mener du at talentidentifisering kan være farlig for breddefotballen?

...ja, på en måte, jeg opplever jo at jeg syntes at det ikke skal være noe behov for noe talentidentifisering i breddefotballen. Jeg opplever at vi alt for tidlig i barnefotballen, og barnefotballen for meg er 6-12 åringene, har alt for mye fokus på å skille ungdomsgruppene litt for mye, eller barnegruppene da. Jeg tror vi skal lage et tilbud som gjør at alle får lov til det samme. Vi må være bedre på differensiering. Differensiering har ingen ting med seleksjon å gjøre, så det gir oss store muligheter til å være bedre på differensiering som gjør at vi selekterer mindre. Så ja, det er for mye seleksjon, og da må vi trykke seleksjonsnivået ned, og opp med differensieringsnivået.

- Hvor mye av deres observasjon får utøverne vite?

Det er minimalt det. I forhold til den aldersgruppen de er i. I forhold til det som heter seleksjon. Men vi legger stor vekt da på å kommunisere mye med de barna og ungdommene når vi da har de på samling. Så da får de jo vite mye om hva vi mener, men da får vi først og fremst vite hva vi syntes de kan, og hva vi syntes de skal bli bedre på. Vi jobber veldig mye med da læringsbiten på våres samlinger som går på tilbakemelding, som vi da deler opp i feedback og feedforward. Altså feedback på den måten at du får tilbakemelding på det du har utført, og like viktig at alle får god veiledning og gode råd. Altså feedforward. Det syntes jeg er et undervurdert ord, som jeg syntes vi skal ta med oss i den delen du snakker om da, det med å gi unge utøvere råd om hva dem skal gjøre for å ta neste steg. Vi har en sånn ordning på at når vi har kretslagsamlinger, så skal alle spillere ha en individuell samtale hvor de får tilbakemelding på hva vi syntes de er gode på, og hva vi syntes de kan jobbe litt med for å ta neste seg. Det er obligatorisk, og helt avgjørende.

- Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 8-12?

Det er at de utøverne som da kommer til trening kommer med et smil, og drar med et smil. Altså at du har da barm, gutter og jenter i den aldersgruppen som opplever mestring, og som opplever glede. Opplever å bli glad i spillet fotball. Det er det desidert viktigste. Også må vi samtidig som kanskje går utenom det du spør om, vi må øke antall treninger i barnefotballen. Flere må trene mer. (...) visst du ser i barnefotballen nå, 6-7 åringene trener jo en gang i uken. Altså fotball er en helårsidrett, altså det er ikke sant. Så mange fotballag i barnefotballen de starter opp første februar, så trener de frem til skoleslutt på sommeren. Så trener de et par måneder på høsten. Og visst du da teller antall treningsøkter så tror jeg det tallet er ikke så høyt som mange av oss tror. Jeg tror det er mange 6-7 åringer som trener kanskje 30 ganger i året. Det er ingen ting det. Jeg tror det er litt sånn.

- Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 12-15?

Der mener jeg vi skal legge enda mer vekt på differensiering. Det syntes jeg vi faktisk kan gjøre mye i barnefotballen under 12 år også. Differensiering er helt ufarlig. Differensiering er jo farlig for foreldrene, det er de som har problemer med differensiering, ikke barn og ungdom. Så jeg syntes vi skal legge til rette for at da 12-15 åringene får nok trening, at de får oppleve en god form for trygg differensiering slik at de får utfordringer som er på sitt nivå.

- Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 15-18?

Det blir ganske likt syntes jeg, at de må få lov, holdt jeg på å si, å oppleve mestring ... vi må hjelpe de med at de da opplever den mestringen og gleden som gjør at de ikke slutter. Det er mer sårbart i det 15-18 års segmentet hvor du har et større frafall. Så der tror jeg det er om å gjøre å lage gode rammebetingelser. Jeg har vært på Island et par ganger og sett på hvordan de jobber der. De er så opptatt av at tilbudet skal være likeverdig. Og det med likeverdig så ligger det for eksempel på et 15 års lag i en klubb så skal alle sammen trene like mange ganger pr uke. Like mange kamper. Like mange cup-er. Men de er på forskjellig nivå. Men det likeverdige er at du får den samme type kvalitet i det, men at du trener med de som du er like god som. Det tror jeg vi kunne jobbet mer med i 15-18 års segment.

- Når mener du at en aldersgruppe bør starte med fokus på resultater?

Jeg syntes det er naturlig å gjøre det ganske tidlig. Når jeg sier det at jeg syntes vi skal tone resultatet så tenker jeg at jeg har ikke så behov for resultatet, men at du på 12-13 års nivå kan få lov til å melde laget på ditt i det nivået hvor du tror laget er, det tror jeg er riktig. At du får da en slags nivåheving ned i 12-13 års alderen. Det er jo noen lag nå som spiller kamper og som vinner 9-0 i alt for mange kamper. Det er det ingen slags utvikling i. På lik linje med de som taper 9-0 i hver kamp, det er heller ikke noe bra. Så det med at du har en slags nivå deling på riktig alder, si 12-13 år, det er jeg for. Og at det da ikke er så farlig å ha fokus på om du vinner eller taper heller, selv om det ikke skal være det viktigste. Jeg syntes det er like viktig å lage treningen som gjør at det på en måte kan vinnere på trening. Fortsatt så mener jeg det jeg sa i starten at resultat ikke er så viktig for trenere som jobber med barne- og

ungdomsfotballen. Men det med å gjøre det viktig å vinne på trening, det er noe annet. Og spiller du 8 mot 8 med noen 9 åringer så kan du gjøre det litt artig å ha litt oppmerksomhet rundt det med at vinnerlaget slipper å være med å rydde opp og sånne ting. Bare for å lage litt stas av det, og at det skal bety litt. Det tror jeg vi skal tørre å være litt borti.

- Hvor viktig eller uviktig er kommunikasjon mellom toppklubb og breddeklubb?

Helt avgjørende. Hvis du samtidig tar med leddet krets. Samarbeidet krets-bredde-toppklubb det er helt avgjørende, kjempeviktig. Det er bredden som avler toppen. Så visst du ikke har gode utviklingsmiljø i barne- og ungdomsfotballen så har ikke toppklubben noen å rekruttere fra. På lik linje som at (krets) for eksempel så er det fryktelig mange unger som spiller fotball fordi at (klubb) gjør det bra. Så derfor er og toppklubbene viktig for breddefotballen. Så det med at toppklubben er med å bidrar til at det er gode utviklingsmiljø i barne- og ungdomsfotballen er kjempeviktig.

- Hva mener du er det viktigste du og andre trenerne kan gjøre for spillerne med tanke på utvikling?

Jeg tror at det er viktig at trenerne er fryktelig god på å skape en god relasjon mellom spillerne. Det med å se hver enkelt spiller som unik, spillerne har forskjellig behov, forskjellige innganger. Og at du da er god på å gi spillerne da nok og tilbakemelding og råd. Alle vi mennesker er opptatt av tilbakemelding. ... få feedback og bli sett. Det tror jeg og er kjempeviktig i fotballen.

- Er det noe du syntes burde vært annerledes når det gjelder utvikling av spillere?

Ja det syntes jeg. Jeg syntes det er vanskelig å være så direkte inn på hva det kunne vært. Men at vi først og fremst må gjøre en kjempedugnad på å øke aktiviteten i barne- og ungdomsfotballen. Det tror jeg er ordentlig, ordentlig viktig. Så at du får da flere som opplever at det er gøy å trene mye. Jeg tror det er mange av oss som kan tenke tilbake til da vi trente på 11-12 års lag og trente 2-3 ganger i uken. Det er det som skaper felleskapet. Det skaper glede, det skaper lysten. Det skaper opplevelsen. Og det er det desidert viktigste med fotballen. Jeg er ikke så bekymret for de enerne, altså de som kommer seg ut i Europa kommer seg ut uansett. Så enerne klarer seg. Men det å få flere til å bli glad i spillet, og elske fotballen og det med å bli en del av fotballen. Det må bli flere sånn som deg som forsker på dette og som opplever fotball som så artig at når de blir foreldre som vil være med å bidra i naboklubben. Det må være flere som ser at det å drive med fotball bygger gode fotballspillere og gode lag, men også gode folk. Det må komme folk som bryr seg om hverandre ut av modellene.

- Er det noen andre ting vi ikke har snakket om som du tror er relevant for talent identifisering eller utvikling?

Nei det sytes jeg ... Jeg syntes det her er så kjempe interessant. Og jeg syntes det her er vanskelig. Men jeg syntes det å sette fokus.. altså hva kjennetegner de beste utviklingsmiljøene. Altså hva er det som kjennetegner de miljøene hvor da ungdom og barn i de respektive aldre får lov å blomstre. Jeg sier ikke at vi ikke har vært god, men det er kjempe interessant. Det er også viktig med trenerens evne til å bygge relasjon. Trenerens evne til å skape gode læringssituasjoner, det er da litt undervurdert på fotballtrenerutdanningen da syntes jeg, selv om det begynner å komme på plass der.

- Er det greit at jeg tar lydopptak av intervjuet?
Selvfølgelig.

- Hvor lenge har du jobbet i kretsen?
1-5 år.

- Hvilken utdanning har du?
Jeg har høyskole utdanning i forhold til barneskole lærer..

o Har du noe idrettsutdanning eller kurs?
UEFA A-lisens. Det er det høyeste der i forhold til diverse andre kurs.

- Hvilke arbeidsoppgaver har du nå?
Jeg er spillerutvikler i (krets). Det vil si at jeg har ansvaret for en modell i (krets). Vi er to stykker som jobber der vi har delt inn i krets og sone. Der jeg har ansvaret for det som er sonemodellen og har da ansvaret for 100 trenere som er i den modellen, i tillegg til at vi er med på lagslagssamlinger osv.

- Hva mener du at et talent i fotball er?
Heh ja si det... hva er et talent? Vanskelig å si. Jeg syntes et talent.. jeg liker ikke det begrepet for å si det sånn. Men for meg en spiller som skal komme langt og oppnå langt og er avhengig av å trene mye. Voldsomt fra du er bitte liten tenkte jeg å si med løkkefotball og selvfølgelig også organisert. så et talent greier å stå i det over tid, som greier å stå i motgang, for alle vil oppnå motgang. Så er det så mange som snakker om at du er god på innside pasninger og talent fordi du er der og alt sånt, men for meg er det litt mer at du greier å holde det over tid, stå i motgang, greie å jobbe selv om du er i motgang. For skal du komme langt tror jeg tror jeg da så vil alle oppleve motgangsperioder. Det kan være at du er seint utviklet til at du får skader osv. Og hva du gjør i de situasjonene der. Selvfølgelig det er mange som trener mye som ikke oppnår å bli toppfotballspillere for det, så det er et skille her i tillegg. Du må ha en x-faktor på et eller annet område. Kanskje tilfeldigheter, kanskje riktig trener som ser deg til rett tid osv. Talent for meg må du ha litt eierskap til egen utvikling da. Å trene seg selv, det er de selv som må gjøre jobben.

- Når mener du at et talent kan observeres?
Det er også.. jeg mener at jo tidligere vi leiter, jo mer feil gjør vi. Jeg har jobbet i (klubb) selv, hatt ansvar for juniorlaget der. Før i (klubb) hentet vi ikke spillere før de var i junior alder, vi hentet opp noen, (spiller), han var tidligere ut. Da var det spottet et, kall det et talent med et lite hermetegn da. En som var litt forut for sin årgang. Så han var hentet to år før han ble junioralder da. Også begynte (klubb) å hente mer guttespillere, og så jo bare på det skillet der at det ble mye mer feil. Når du begynte å hente 15 åringer, så var det noen som var veldig lovende også stagnerte de. Jeg vet at det er mange toppklubber som henter når de er 13 år. Jeg syntes det er veldig tidlig. Vi kommer til å gjøre veldig mange feil, det vil si igjen det er et kjempe stort ansvar for de som henter deg, til at det blir store nedturer for en 14-15 åringer viss han ikke får fortsette å være med i toppklubb. Det vil ikke si at når du får en dupp så er du ferdig som fotballspiller, men vi må ta vare på alle. Vi er avhengig av alle. Så jeg er litt skeptisk til jo tidligere vi henter, for da vet jeg at det blir gjort mange feil. Og jo mer feil vi gjør, jo mer ansvar har vi for å ta vare på de etterpå. Vi kan ikke bare sende de ut. Jeg har sett at det har vært spillere som har kommet ned fra en toppklubb, men som faktisk har blitt tippeliga spiller etter det.

- Er det viktig for deg at trenere du arbeider med er enig med deg angående syn på talent?

Godt spørsmål. Nei, vi må ha noen retningslinjer. Jeg har jo ansvaret for soneområdet nå, så det starter med 12-åringene. Så det er litt imot det jeg sa tidligere, men der mener jeg at vi er veldig brei. Altså i (krets) er vi (< 700) spillere. Så det er mange som får mulighet.. ja du må ha noen retningslinjer, men... jeg syntes det er viktig at alle er enige om at det er lurt å trene mye, spesielt før man begynner å komme i vekstfasen. Det er lurt å gjøre de nysgjerrig. Det er en grense. Men vi skal ikke være like trenere ute på feltet. For det er også en fin utvikling for spillere å oppdage forskjellige trenere. Så på feltet trenger vi ikke å være lik, men vi må ha noen klare røde tråer. Det er viktig syntes jeg.

- Ranger følgende egenskaper fra viktigst til minst viktig når det gjelder identifisering:
o **Fysiologiske kriterier** (kvaliteter som styrke, hurtighet, spenst og utholdenhet)

- **Antropometriske kriterier** (kvaliteter som å være tidlig fysisk utviklet, stor for alderen og riktig kroppssammensetning)
- **Psykologiske kriterier** (kvaliteter fra å takle forventningspress, motgang og medgang til høye ambisjoner, målbevissthet og å være villig til å utvikle seg)
- **Tekniske kriterier** (kvaliteter som gode skudd og avslutningsferdigheter, beherske ulike finter og vendinger og kunne slå gode og presise pasninger)
- **Taktiske kriterier** (kvaliteter som å ha god evne til å lese spillet, gjøre fornuftige valg med og uten ball, og å ha en generell fotballforståelse)
- **Sosiologiske kriterier** (Familiens sosiale- og økonomiske kapital)
- **Kommuniserende egenskaper** (kvaliteter til å samhandle med trenere og medspillere)

Ja.. det er jo noe jeg syntes er viktig her, så vet jeg at det er noen som ting her som ... jeg syntes ikke det er viktig å være tidlig utviklet for å si det sånn. Men jeg vet at det er viktig å være tidlig utviklet for de får en kjempefordel.

For meg er det viktig med det psykologiske, det å takle med og motgang. Så den har jeg på nr. 1. Så har jeg egentlig to klare bunnkandidater. Da blir det kommuniserende på nr. 2. Så har jeg litt sånn.. fysiologiske på 3. Så har jeg det tekniske på 4. Så kommer det taktiske på 5. Og selv om jeg nevner de to neste så er de viktig for det sier samfunnet akkurat nå. Så mener jeg at vi må jobbe med at det skal være de minst viktigste. Altså økonomi osv. skal ikke ha noe å si, men jeg vet at det har noe å si nå. Hvert fall i (krets) fordi det er en veldig oppblåsing i private akademier og alt sånt. Det er ikke alle som har råd til det. Mitt mål er å jobbe så sånn at vi får klubbene så sterke at det ikke skal være behov for det. Så at alle vil få muligheten. Det å være tidlig utviklet får du en fordel med nå, så ærlig må vi si i fotballen. Akkurat nå, men det skal ikke være det. Jeg tror vi er på vei til å jobbe med de som er sent utviklet og alt sånt, men jeg vet at akkurat nå så.. de ligger på 6 og 7 da.

- Hvordan påvirkes den relative aldersforskjellen (til utøverne) talentidentifiseringen?

Når de er på talentleirer i forhold til det så har vi jo på landslagskolen en sånn modell at når vi først tar ut spillere så har (krets) en kvote, eller (landsdel) en kvote. Ut i fra den kvoten der så skal det være et visst antall seint utviklet spillere som skal få komme inn. Selv om de akkurat nå kan være litt lett i kroppen osv. Men vi har ikke noe system der vi ser.. altså jeg kan se at en spiller er liten, men jeg kan ikke se at de er seint utviklet. Jeg kan jo prate med spilleren og alt sånt, men vi har ikke kommet så langt at vi måler de litt også blir helt sikker på at han er sent utviklet. Internasjonalt er de kommet litt lenger på akkurat det her. Vi bruker bare øynene våre og litt sånn synsing og litt erfaring og hva vi tror.

Men vi har en modell for å ta vare på de så jeg tror vi vil trekke sånn noen lunde riktig på at de vi markerer ut som rød, det vil si at de er sent utviklet, at vi stort sett treffer på alle røde på at de er sent utviklet.

- Hvilke fordeler tror du en person kan få ved å være født tidlig kontra sent på året?

De har jo noen fysiske fordeler. Det er jo mye som er forskjellig som er viktig i fotball, men man har noen fysiske fordeler som gjør at du løper litt fortere, står litt mer mot i duellene, også mener jeg at de har en liten ulempe igjen da fordi at de er vandt i lang tid å være i medgang. De er ikke vandt med å stå i motgang fra de er unge. Det vil være "drawbacket" deres når plutselig de andre begynner å vokse til litt og når de igjen, og kanskje er vandt til å stå litt i motgang. Så er min erfaring at det er lettere at de (tidlig utviklet) slutter til istedenfor å stå i motgang siden de får motgangen ganske sent. Altså 15-16 års alderen. Det kan være tøft for en som alltid har vært best og alltid har blitt hyllet av de i miljøet rundt seg som den virkelig gode spilleren. Så er det egentlig at de er tidlig utviklet som har gjort det. Altså med det at du får det litt lettere, også er du ikke klar over at du får det litt lettere. Så det er både fordeler og ulemper med det.

- Er du redd for å gå glipp av fremtidige fotballspillere på grunn av at de er "sent utviklet"?

ja. Veldig redd for det. Det handler om at vi må utvikle trenere og oss selv til å ikke være så resultatfokusert i norsk fotball. Jeg sier ikke at det er voldsomt resultatfokusert, men det er litt for mye etter min mening. Men igjen er det viktig for meg at man må tåle motgang, og mange av de som er sent utviklet må stå i det også er det en del som slutter på fotball vil jeg tro, fordi at det ble for mye motgang. Ble for lite sett av treneren, fikk for lite spilletid av treneren, som gjorde at fotball ikke var like gøy, og at man sluttet. Så ja jeg er redd for det, og er helt sikker på at vi har mistet en del gode fotballspillere på grunn av det.

- Mener du at talentidentifisering kan være farlig for breddefotballen?

Ja. Om vi er for tidlig ute der og "hauser" opp spillere, så mener jeg ikke at alle gjør det, men jeg mener at det kan være et faremoment. Vi skal selvfølgelig gi utvikling til alle spillere uansett hvor langt de har kommet. Det er viktig for meg at vi i Norge fortsatt til en viss alder holder spillerne i nærområdet for å ha den tryggheten der, og allikevel så mener jeg at det skal være en mulighet til å gi alle riktig utfordring på treningene. Også kommer det til en tid hvis

du kommer fra utkanten, så kommer det en alder der du må flytte for å komme til det neste steget. Der har jeg og min kollega en viktig rolle sånn at de som kommer derfra kan være så lenge som mulig i nærmiljøet sitt. Jeg tror det er viktig med den tryggheten de har med kompisene rundt seg, og familien rundt seg i lang tid.

- Hvor mye av deres observasjon får utøverne vite?

Hvis jeg observerer en spiller vil vi prate med spilleren før og etter trening. Og jeg er velig sånn spørrende tilnærming til de i starten, så vil de også få min mening hvis det er poenget. Og hva man kan gjøre bedre, og hva man er bra på ikke minst det. Det kan også være at jeg informerer og snakker med trenere hvis det er noen ting som spilleren trenger å utvikle seg på. Det er viktig for meg å få reflektert om jeg og spilleren har samme syn, ser det samme som jeg ser, og hvor reflekterende spilleren er. Og som regel så er de det. Også er det å prøve å hjelpe de med øvelser som de kan utvikle det de skal utvikle da. Og da må du også ta med treneren på det laget du ser på da. I vurderingen hvis vi skal vurderer de opp til landslag eller landsdelsamling så vil ikke en spiller få vite noe om det. Jeg vil ikke si at jeg er der. For om jeg ringer før treningen så kan de få veldig høye skuldre. Så er det opp til spilleren om han tar de råd og blir ekstra motivert og greier å gjøre det selv, for vi skal ikke gjøre det for dem. For da mister de eierskapet til egen utvikling.

- Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 8-12?

De skal ha det artig, det er det viktigste. De skal få muligheten til å trene mye. Oppfordre de til implisitt trening. Det at de drar på løkka og trener mye. For eksempel i skolegården osv. Oppmuntre til at fotball er en lek og at det skal være artig. Jeg mener at hvis vi greier det tidlig så vil det trekke miljø, og man vil drive med mye implisitt trening og blir bedre rett og slett.

- Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 12-15?

Det vil alltid for meg være viktigst for meg å ha det artig. Men det i tillegg så begynner de å bli litt mer selvstendig og reflekterende utover egen utvikling. Vil være viktig å lære de det, steg for steg for steg. Det er fortsatt viktig å trene mye, men må selvsagt roe litt ned når man kommer i vekstfasen. Men for meg vil det trumfe at det ligger i hjertet. Du må syntes at det er artig. Og gjør du ikke det så er det bare å slutte eller ta en pause. Også må organiserte treninger være mer avansert også videre selvfølgelig, og man må få mer tilbakemeldinger. ... det er viktig å gjøre de mer selvstendig og få de til å reflektere litt over sin egen utvikling, da.

- Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 15-18?

Ja egentlig det samme der da, men i tillegg så må vi lære de, også i 12-18, å stå i motgang. Det glemte jeg å si, det er også viktig.

- Når mener du at en aldersgruppe bør starte med fokus på resultater?

Hvis jeg skulle fått min mening så er det da du kommer inn på A-laget.

- o Og hvorfor ikke før?

Det jeg mener med det er (...) man skal alltid lære spillere at du skal ønske å vinne en kamp og ønske å vinne treningen, det er en attitude som er viktig for meg, men hvis jeg som trener har 18 stykker, kan ikke jeg ha toppet lag i hver kamp. Da har jeg 11 stykker etter et år. Det er det jeg mener, da er det ikke resultatet som er viktigst. Resultatet er viktig for de 11 som starter og de som er på benken. Men det skal ikke gå på kompromiss i forhold til en trener med tanke på at man skal slippe til alle, og gi alle en mulighet til å utvikle seg. Der mener jeg at det er kun på A-laget. Altså trener får jo sparken om han ikke vinner nok kamper. Så han skal få muligheten til å toppe og drive på med det der. Vi som driver på med ungdomsfotball og nedover vi må gi alle muligheten for vi aner ikke til slutt hvem som blir god, så da må vi gi alle muligheten.

- Hvor viktig eller uviktig er kommunikasjon mellom toppklubb og breddeklubb?

Det er viktig i forhold til at toppklubb høster fra breddeklubber. Hvertfall i (krets) blir du ikke tatt opp til toppklubb før du er 16 år. De er med å utvikle miljøer til breddeklubbene for det får de igjen over i tid etterpå hvis de hjelper breddeklubber på det. Så veldig viktig. Så at det er godt samarbeid. Og at det ikke er konkurranse at mine spillere ikke skal over til (klubb) eller om det er kvinner osv. At også breddeklubbene forstår at der har vi (toppklubb) så har vi skolerte trenere og bra støtteapparat så det er bra at våre spillere får dra dit. Det er samtidig for (toppklubb) på gutte- og jente siden at de er med på å gi tilbake til de miljøene for å utvikle dem. Der er vi heldig i (krets) at vi har en modell som nesten alle er forent om. Og det tror jeg er en suksessfaktor.

- o Og mellom forbund og klubb?

Selvfølgelig like viktig, for å svare kort.

- Hva mener du er det viktigste du og andre trenerne kan gjøre for spillerne med tanke på utvikling?

Det er å lære de til å bli selvstendig. Lære de til å stå i med og motgang.

- Er det noe du syntes burde vært annerledes når det gjelder utvikling av spillere?

Ja jeg syntes vi må bli bedre til å også se spillerne som er født siste halvår. Som er sent utviklet. Der har vi en stor jobb i hele Norge og internasjonalt. Det er like ille på andre plasser i verden som det er i Norge. Så stort sett går det an å bli fotballspiller hvis jeg er veldig stygg da, om du er født i januar til juni da. Også glemmer vi det siste halvåret. Der ligger den viktigste jobben for hvordan vi skal se de som er født siste halvår/ sent utviklet og.

- Er det noen andre ting vi ikke har snakket om som du tror er relevant for talent identifisering eller utvikling?

Nei, ikke som jeg kommer på nå.

- Er det greit at jeg tar lydopptak av intervjuet?

Det går bra.

- Hvor lenge har du jobbet i kretsen?

10-15 år.

- Hvilken utdanning har du?

Jeg var fotballspiller, også har jeg noe utdanning innen salg og markedsføring.

- o Har du noe idrettsutdanning eller kurs?

Også har jeg fotballutdanning i forhold til trenerutvikling, og A-lisens da i trenerrollen da som fotballtrener.

- Hvilke arbeidsoppgaver har du nå?

Nå er jeg ansvarlig for spillerutvikling gutter og jenter 13-16 år. Også jobber jeg med trenerutvikling, pluss at jeg har ansvar for A-lisens når vi er i (by), pluss at jeg er veileder der også.

- Er du aleine til å utføre arbeidsoppgavene?

Jeg er heldig som har et veldig stort frivillig korps når det gjelder spillerutvikling. Så rundt kretsag for gutter og jenter er vi sikkert 22 trenere. Og rundt sonene våre, når de er fra 12 år og oppover, når de begynner å kvalifisere seg er vi sikkert 40-50 trenere som er involvert. Ellers hadde det ikke gått, det er frivilligheten som driver som det er i alle andre fotballklubber her at det skjer utvikling på ulike nivåer.

- Hva mener du at et talent i fotball er?

Jeg liker ikke ordet talent, så har jeg sakt det. For meg handler det om... når du stiller spørsmålet så er det veldig mange som har mye, også er det de som til slutt som spiller mest fotball som blir best. Som har lyst til å lære, som har lyst til å prøve ut nye ting. Det er ofte de som blir best. De som tåler å tape en fotballkamp i oppveksten og de som får lov å tape kamper. Det er ikke alle som får lov til det heller. For at vi på siden skal vinne fotballkamper.

- Når mener du at et talent kan observeres?

Du ser det veldig tidlig på hvem som syntes fotball er gøy. Men derfra å se hvem som blir veldig veldig god, om vi prater om de aller aller beste, så er det veldig vanskelig å se fordi at det skjer så veldig mye mellom 11-16 år. Så der handler det om at vi trenere har den oppgaven der du ser til å motivere og tilrettelegge, og at vi ikke brenner de ut når vi spiller fotball. Jeg bruker å si at når de er 16-17 år så kan du begynne å se at de har forutsetninger for å bli gode. Men omgivelser er viktig også, og fornuftige folk rundt seg så at uansett hvor god du er så kanskje du blir stoppet på grunn av andre ting da.

- Er det viktig for deg at trenere du arbeider med er enig med deg angående syn på talent?

Det viktigste for meg er at vi kan diskutere ting og at vi er åpne for å se det fra ulike sider. Det finnes ikke én vei til å bli en god fotballspiller, men vi bør ha en ganske god enighet om hvordan vi skal behandle våre fotballspillere. Men vi kan gjerne ha ulike meninger om hva et talent er.

- Ranger følgende egenskaper fra viktigst til minst viktig når det gjelder identifisering:

- o **Fysiologiske kriterier** (kvaliteter som styrke, hurtighet, spenst og utholdenhet)
 - o **Antropometriske kriterier** (kvaliteter som å være tidlig fysisk utviklet, stor for alderen og riktig kroppssammensetning)
 - o **Psykologiske kriterier** (kvaliteter fra å takle forventningspress, motgang og medgang til høye ambisjoner, målbevissthet og å være villig til å utvikle seg)
 - o **Tekniske kriterier** (kvaliteter som gode skudd og avslutningsferdigheter, beherske ulike finter og vendinger og kunne slå gode og presise pasninger)
 - o **Taktiske kriterier** (kvaliteter som å ha god evne til å lese spillet, gjøre fornuftige valg med og uten ball, og å ha en generell fotballforståelse)
 - o **Sosiologiske kriterier** (Familiens sosiale- og økonomiske kapital)
 - o **Kommuniserende egenskaper** (kvaliteter til å samhandle med trenere og medspillere)

Det er vanskelig her nå. Tidlig fysisk havner hvertfall lengst nede. Det har ikke så veldig mye å si. Det går på at du har en del egenskaper med deg som gjør at du kanskje tror at du ikke trenger å trene på ting, og du får kanskje ting for lett tilgjengelig. Sånn at når motgang kommer så har du det vanskelig med å takle det. Så skal vi se her. Jeg tror

jo at ... det var vanskelig det her. Så vi snakker om de yngste? Altså 14 åringene? Ja. Med det utgangspunktet så hadde jeg faktisk satt det fysiologiske, det er jo samme sak. Det har ingenting med en 14 åring å gjøre heller da egentlig hvis du skal bli god. Så det blir nummer 6. Så at jeg faktisk det sosiale som nummer 5. En ball er ikke så veldig byr hvis du skal bli god, det ser man i hele verden. Tekniske 4, så tror jeg at en 14 åring som har litt taktiske ferdigheter har en fordel, så jeg setter taktisk på nummer 3. En 14 åring som har tåler litt med og motgang er viktigst, også tror jeg den siste, at du klarer å se hva som skjer rundt deg. Det vil si hvordan du tar vare på menneske og folk er veldig veldig viktig. Så den er nummer 2. Psykologiske er viktigste. Og kommuniserende er nummer 2. På en 14 åring.

- Hvordan påvirkes den relative aldersforskjellen (til utøverne) talentidentifiseringen?

Det er begge veier. En som er stor og sterk og vinner dueller og kan ha samme egenskaper som er veldig liten, men så grunn av størrelsen så er det vanskelig å se på begge hvor sterke de er. Da tenker jeg på det å ikke ville tape alt det der. Det kan ligge samme ting i grunn og bunnen, men det syntes tydeligere på en som er stor når det gjelder det de utfører på banen da de ofte er mye mer involvert. Jeg tror jeg sa det på en fornuftig måte nå. Så det jeg prøver å se på er reaksjoner på spillere. Litt det i forhold til det jeg snakket om på punkt 3 (psykologiske) og punkt 7 (kommuniserende), hvordan de reagerer når en kamerat scorer, hvordan de reagerer når de selv slår en fin pasning osv. Jeg prøver å tittle mer på ikke utførelse av ting, men reaksjonen av det de har gjort. Og det er litt sånn.. I min jobb må vi kanskje plukke ut de som kanskje er litt lengst fremme, for vi skal prøve å sende noen inn mot et landslag ett år senere. En 14 åring skal faktisk på landslagssamling ett år senere. Og da må man faktisk se litt mer på ferdigheter og fysikk selv om jeg egentlig har rangert de dårligst. Men det jeg oppfordrer klubbene til er å ta vare på han og hun. For de har noen egenskaper som om ett år så kommer vi til å se dem når de har vokset litt. Og da kan jeg være ganske tydelig på... jeg ser hvordan den spilleren tenker og ser hva? jeg titter reaksjoner hos spillere etter utført handling.

- Hvilke fordeler tror du en person kan få ved å være født tidlig kontra sent på året?

Definitivt. Men igjen så er det en del som er født sent på året som er fysisk like store. Men å være født tidlig på året da har du faktisk spilt fotball i alle fall i oppveksten. Du er jo nesten ett år eldre enn noen spillere, så det er klart du har fordel på grunn av det. Men når du blir junior og senior så forsvinner den fordel for det går jo på de fysiske egenskapene. Men visst du regner tid med ball så kan det bli en hel del mer enn de andre.

- Er du redd for å gå glipp av fremtidige fotballspillere på grunn av at de er "sent utviklet"?

Jeg er ikke redd personlig for det, men jeg er redd det er for mange mennesker som ikke tar vare på de i den alderen der man er veldig opptatt av venner. Man skal trives, det skal være gøy også får man kanskje trenere som er kortsiktige og tenker resultat. Det jeg er mest redd for er egentlig de aller aller beste som er gode når de er 14-15 år og begynner å bli ferdig utviklet for de blir ofte brukt på for mange arenaer og for mange kamper, så må de hvile og får aldri trent. Så det er to ting der i tidlig alder at man må vinne fotballkamper og man mister en kamerat og sånt for de må sitte på benken, og når de blir litt eldre at vi brenner de opp.

- Mener du at talentidentifisering kan være farlig for breddefotballen?

I alle fall hvis det er trenere som kun har ett mål om å vinne fotballkamper. Men visst du skal se etter de egenskapene litt som du har spurt meg om i forhold til alder, så ser jeg ikke at det kan være noe ødeleggende hvis man er fornuftig og ser etter de riktige tingene i forhold til rett alder, så tror jeg at det kan være veldig bra.

- Hvor mye av deres observasjon får utøverne vite?

På de beste som vi har på nasjonale tiltak så lager vi en rapport som vi tar med klubbtrenerne og spillerne men vi prøver alltid når vi legger frem det, nå vet jeg ikke hva toppklubbene gjør, for at toppklubben får det av oss og vil helst formidle det selv. men når vi prater med de som er i utviklingsklubber så setter man seg ned med en spiller og spør hvordan de har opplevd det og hva de fikk til og ikke fikk til. I forhold til det vi da har notert om spillerne kan vi vurderer litt. Og forsterke noen ting og lage en liten utfordring på noen ting. I tillegg får de videoklipp av sine prestasjoner der de kan gå inn å se og kommentere. Det meste får de. Også er det sånn at noen spillere er dristig og noen er forsiktig, noen kanskje trenger litt ekstra skryt og ikke er så fornøyd men bør være det, også har vi de dristige hvor vi i ettertid prøver å dempe de litt men jeg liker at vi har litt dristige spillere også for jeg vil ha litt motstand hos noen iblant.

- Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 8-12?

Gøy. Gøy, gøy, gøy. Masse ballkontakt og trenere som forstår ordet differensiering. Det vil si at vi ikke skal dele opp dårlig og god fordi at noen har sakt at differensiering er ord som er viktig i norsk fotball. For meg handler det om at vi får trenere hvis at jeg er ute på feltet med en 10-års gruppe så kan jeg være med å styre litt hvem som jeg går i tøffere, eller hvem jeg slipper forbi. Hvem jeg sentrer til osv. For meg handler den alderen om å ha det gøy, spille

masse fotball, minst mulig taktisk påvirkning. Se til at du får med så mange som mulig med å motivere de til å ha det gøy.

- Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 12-15?

Igjen utrolig gøy fotballtreninger. At de får oppleve situasjoner som gjør at de utvikler seg istedenfor at vi forteller de hvordan de skal gjøre det. For da begynner de å forstå litt at hvis jeg sentrer til han så havner han i press. Hvis jeg sentrer til henne så får hun litt problemer osv.. minst mulig styrende trenere men mest mulig oppdagende trenere med spillere som gjør at de får da ansvar for sine valg og forklare de. Fortsatt mye gøy, fortsatt minst mulig individuelle øvelser. Det kan man få gjøre på fritiden.

- Hva mener du er de viktigste punktene når du trener barn i alderen 15-18?

Det spørs om vi er i et utviklingsmiljø, eller om vi er i en toppklubb for der syntes jeg det kan være litt forskjellig for i en toppklubb handler det ofte om å vinne fotballkamper, men i en utviklingsklubb så ja vi skal vinne fotballkamper med det er ikke det som er aller viktigst. Vi skal få opp litt A-lags spillere også så igjen se til at fotballtreningene er veldig veldig gøy, og her kan også kameratskap spille inn og at man får lov til å være med uansett om man er drittdårlig for det kan innebære at noen andre i den gruppen går frem og tar et ekstra ansvar siden han vet våre svake punkter. Der finner vi ofte de her kvalitetene på de spillerne som jeg mener når lengst. De som vinner og taper og de som drar det tyngste lasset. Det er viktig å ha trenere som ser helheten i å være en fotballtrener. De spillerne som har det gøy de trener veldig mye selv. Så forskjellen på en 8 åring og en 15-16 åring er ikke så stor, men det skjer veldig mye rundt isteden. Skolen blir mer intensiv, du skal ha eventuelt kjæreste du skal ha moped og alle andre ting. Klarer vi å få motivert de, jeg sier ordet ofte, så tror jeg at forskjellen fra 8 åring til en 18 åring er veldig liten.

- Når mener du at en aldersgruppe bør starte med fokus på resultater?

Aldri, haha. Nei det er bedre å fokusere på ferdigheter, innstilling og bry seg om hverandre så får du resultater. Resultater må ha du ha når du har målsetning om å havne på 1, 2 eller 3 plass. Og resultater for å overleve er en helt annen sak. Men jeg tror ikke resultater fører til videre utvikling

- Hvor viktig eller uviktig er kommunikasjon mellom toppklubb og breddeklubb?

At en toppklubb kan være ute synlig i utviklingsmiljøer sammen med krets og andre klubber i sitt nærområde er alfa og omega når vi prater om at denne regionen skal lykkes. Det er kjempeviktig.

- o Og mellom forbund og klubb?

Ja. Jeg mener det er det samme.

- Hva mener du er det viktigste du og andre trenere kan gjøre for spillerne med tanke på utvikling?

Lytte på de. Bli med de på reisen. Være ærlige. Og vi må stå frem som gode forbilder med tanke på det vi har pratet om. Det er ikke resultatet som er viktig i den alderen, det er prestasjonen i forhold til det vi øver på. Det er den viktigste nøkkelen. Og hvordan i oppfører oss og at de føler en trygghet hos oss til å få lov å prøve.

- Er det noe du syntes burde vært annerledes når det gjelder utvikling av spillere?

Ja, jeg vil ha bort differensieringsordet. Når vi da prater om differensiering i 8 til 9 års alderen. Altså når det står en heading om det i trenerutdanning så leser alle foreldre som er trener det, istedenfor at det står ordet motivasjon. Motivasjon i trening, motivasjon i kamp. Da skjønner de ikke ordet helt riktig. Så jeg har lyst til å få bort ordet differensiering i norsk trenerutvikling. Og det har jeg allerede tatt opp med dem. Alle har en oppfatning av differensiering i dag. Og alle tror det er å dele mellom best og dårligst, til og med nyutdannede trenere på A-lisens så har de vansker med å se at differensieringsordet faktisk betyr å gi tilbakemeldinger i forhold til det du presterer. Og jeg kan si til en 8 åring "gu så flink du er med din høyre fot, prøv med venstre" mens en annen kan jeg si noe helt annet til. Differensier tilbakemelding også får de gjøre det på sin måte. Så det hadde jeg gjerne sett at det forsvant. Men jeg tror ikke vi kan gjøre noe annet. Vi har et utrolig bra system i norsk fotball med landslagsskolen og hvordan vi KA (krets ansvarlige) spillere og KA trenere og sammen med alle de sone-trenerne rundt oss og krets-trenere hvordan vi tar vare på de som er fremst nå og vi prøver og ta vare på de som kan bli fremst igjennom å spre budskap via trenerveiledere ut i klubbene på å ta vare på spillerne. Norsk fotball er ganske langt fremme på veldig mye når det gjelder spillerutvikling.

- Er det noen andre ting vi ikke har snakket om som du tror er relevant for talent identifisering eller utvikling?

Nei det syntes jeg ikke. Jeg brenner jo for det her. Startet jo denne trenerveilederen for 8 år siden og prøver å utvikle en trenerveileder i alle klubber for at man skal ha en fornuftig person som går rundt og ser alle trenere som har med barne- og ungdomsfotball og lytter på dem og gir de råd, men og motiverer dem. Kanskje de tenker at noen har sett meg så kanskje de selv vil utvikle seg. Også får vi den spiralen der, for vi er veldig flinke til å si at vi skal se alle spillerne, men vi må faktisk se alle trenerne først. Så jeg tror norsk fotball går veldig lyst i møte hvis ikke korona tar vekk alle sponsorene her nå.

